

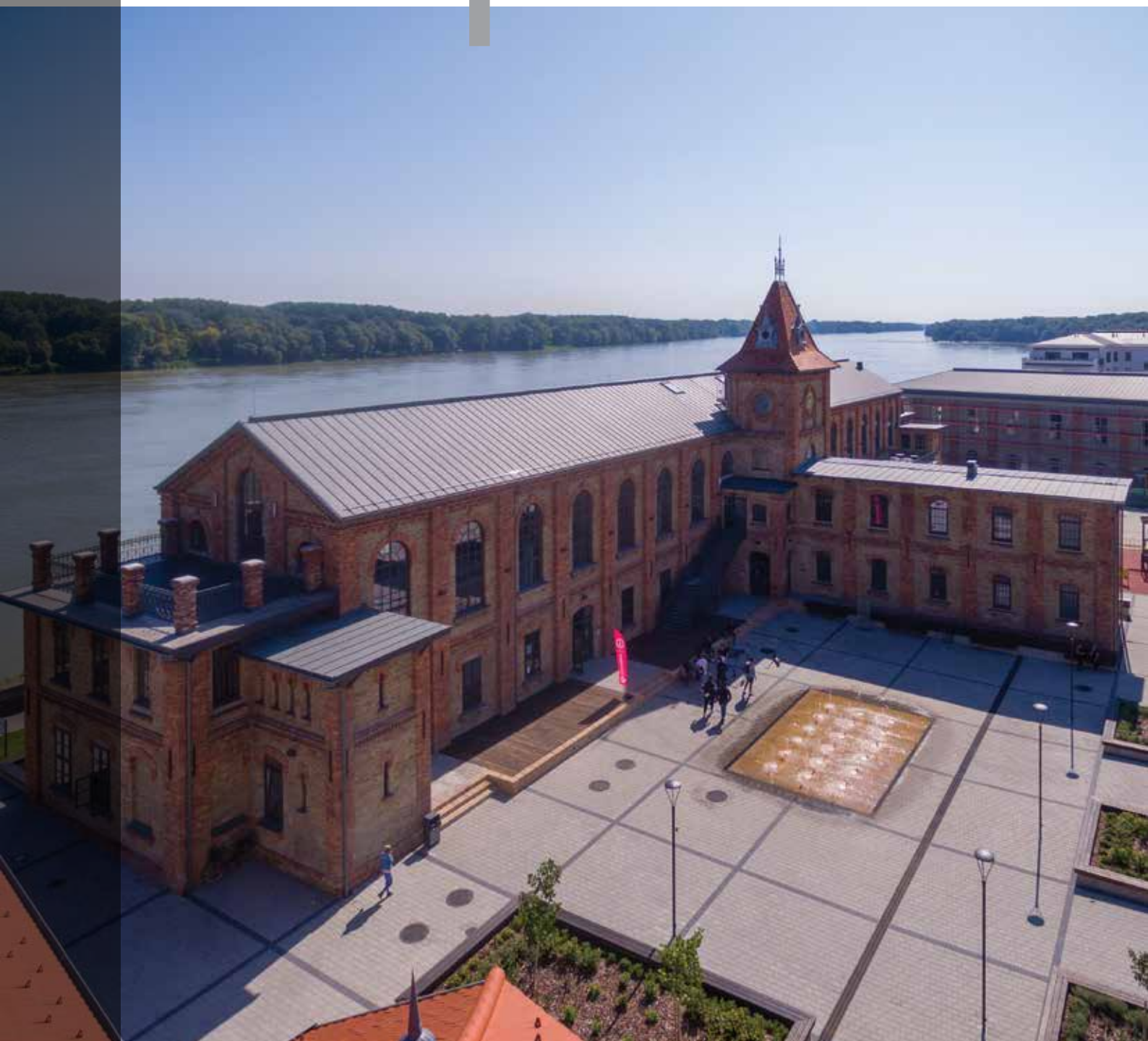

M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A

2024.
június

K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

építész

294

Selyemgyár Kulturális Negyed – Mohács
(építész vezető tervező: Dombai Gyula / Dombaiterv Építésziroda)

Fotó: Póth Sándor

FÓKUSZTÉMA:
RÉGIBŐL ÚJAT...
BARNAMEZŐS
BERUHÁZÁSOK
MAGYARORSZÁGON

BESZÁMOLÓ A MÉK KÜLDÖTTGYŰLÉSÉRŐL – WÉBER ANTAL-DÍJ 2024
– FELHÍVÁS FŐÉPÍTÉSZEK SZÁMÁRA – AZ ÉV TÁJÉPÍTÉSZE 2024 DÍJÁTADÓ
GÁLA – MEGÚJULNAK BARNAMEZŐINK – A BARNAMEZŐS TERÜLETEK
SOKFÉLESÉGE BUDAPESTEN – A BARNAMEZŐS TERÜLETEK JÖVŐJE GYŐR-
BEN – SELYEMGYÁR KULTURÁLIS NEGYED, MOHÁCS – LÉTÜNK JELENLEGI
FORMÁJA NEM FENNTARTHATÓ – ÚJ TECHNOLÓGIA ROVAT

PREFA ALUMÍNIUM

ERŐS, MINT A BIKA

PROFILHULLÁM

Robusztus és szép: A profilhullám ideális termék generációkon át tartó építészeti álmokhoz.

A modern homlokzattervezésnek kreatív és innovatív ötletre van szüksége. A PREFA profilhullám rugalmasságot biztosít ötletei megvalósításához.

A PREFA 2 mm vastag, extrudált alumíniumötvözetből készült profilhulláma maximális méretstabilitást és ellenállást biztosít még extrém igénybevételek esetén is. A finom anyagszerkezet és a rejtett rögzítés előkelő megjelenést biztosít – ideális anyag olyan építészeti alkotásokhoz, amelyeknek nemzedékeken át tartósnak kell lenniük.

Előnyei

- KÖNNYEN ÉS GYORSAN ÖSSZESZERELHETŐ
- NINCSENEK LÁTHATÓ RÖGZÍTÉSEK
- PORSZÓRT VAGY NATÚR (ELOXÁLHATÓ) VÁLTOZATBAN KAPHATÓ
- VÍZSZINTESEN, FÜGGŐLEGESEN ÉS ÁTLÓSAN IS FEKTETHETŐ
- ROBUSZTUS HOMLOKZATBURKOLAT
- ÁTSZELLŐZTETETT HOMLOKZAT

WWW.PREFA.HU

2024.
június

M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A
K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

építész

TARTALOM

A Magyar Építész Kamara hírei

Ajánló	2
2024. május 24-én került sor a MÉK beszámoló küldöttgyűlésére	3
A MÉK 2024. május 24-i Küldöttgyűlésének határozatai	5
Szakmai hozzájárulási alap 2024 – az első forduló eredménye	8

Építészeti közélet

Wéber Antal-díj 2024	10
Felhívás főépítészek számára	10
Az év tájéépítéssze 2024 díjátadó gála	11

Fókusztema: Régiből újat... barnamezős beruházások Magyarországon

Megújulnak barnamezőink	12
A barnamezős területek sokfélesége Budapesten	14
A barnamezős területek jövője Győrben	18
Selyemgyár Kulturális Negyed – Mohács	22
Létünk jelenlegi formája nem fenntartható	26

Új technológia

A hamis biztonságérzet tűzvédelmi kockázatai	25
Polisztirolhabok alkalmazása trapézlemezen	29
Ismerje meg az Ytong építési rendszer legújabb kiegészítő elemét, az Ytong lépcsőt!	31
Üveggyapot, ahogy eddig nem ismertük	32

ÉPÍTÉSZ KÖZLÖNY-MŰHELY | ISSN 1789-0934 |

| 294. szám | 2024. június

A Magyar Építész Kamara kiadványa | Kiadja: Publicitas Art-Media Kiadó Kft. | Felelős: Nagy Ibolya, a kft. ügyvezetője
A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Hajnóczy Péter; tagjai: Szalay Tihamér, Turi Attila | Főszerkesztő: Tutervai Mátyás
| Felelős szerkesztő: Dér Andrea | Szerkesztőség: H-1088 Budapest, Ötpacsi utca 2., telefon: (06-1) 318-2944,
(06-30) 4730-391, e-mail: szerkesztoseg@mek.hu, www.mek.hu | Hirdetésfelvétel: Publicitas Art-Media Kiadó Kft.
H-1021 Budapest, Tárogató út 26., telefon: (06-30) 964-9598, e-mail: ibolyan@publicitasart.hu, www.publicitasart.hu
A leadott anyagok tartalmáért és formai megjelenéséért a kiadó nem vállal felelősséget. A Magyar Építész Kamara
elektronikus kiadványa: www.mek.hu – napi frissítés. A honlap nyitóoldalán lehet feliratkozni a heti e-mail hírlevélre.

294

Ajánló

Kedves Olvasók, Tisztelt Kollégák!

Közeledünk a nyárhoz, mielőtt mindenki elfoglalná a vízparkokat, beleveszne a futball EB és az olimpia eseményeibe, érkezzünk egy színes közlőnnyel. A szám fő színe a barna, mivel a barnamezős beruházások témáját járjuk körbe.

2024. 05. 24-én ismét a Kopaszi-gát Öbölház rendezvényközpontja adott helyet a MÉK tavaszi küldöttgyűlésének, amely rendhagyó módon kezdődött: a Magyar Építész Kamara Elnöksége Dér Andrea irodavezetőnek a kamaráért végzett 25 éves kiemelkedő és áldozatos munkája elismeréseként Kamarai Érmét adományozott.

Ezúton is szívből gratulálunk Andreának, aki a közlőny készítéséből is jelentősen kiveszi a részét!

Közlönyünkben beszámolunk a rendben lezajlott küldöttgyűlés eseményeiről és határozatairól.

Ezt követően tájékoztató olvasható a szakmai hozzájárulási alap 2024. évi első fordulójának eredményeiről.

A következőkben megismerhetjük a Pest Vármegyei Építész Kamara által alapított Weber Antal-díj idei díjazottait, Keller Ferencet és Pölös Istvánt, akiknek ugyancsak gratulálunk.

Közlöljük a főépítészeknek szóló MÉK felhívást a Főépítési Tagozat alakulásával, és az erre vonatkozó teendőikkel kapcsolatban.

Bemutatjuk Az év tájépisztése 2024 díjazottjait, gratulálunk a díjazottaknak.

Jelen számunk fókusztemája: Régiből újat... barnamezős beruházások Magyarországon

Aktuális problémát boncolgatunk, hiszen számtalan ilyen terület van Magyarországon, jellemzően értékes részein az adott településeknek, így nyilván nem mindegy, hogy mi történik ezekkel a területekkel. Annál is inkább aktuális a téma, mivel a nemrégiben elfogadott Építészeti törvény is kiemelt szerepet szán ezen területek hasznosításának, hiszen a belterületbe vonásokkal létrehozandó építési területekkel szemben a már létező barnamezős területek hasznosítása mind gazdasági, mind környezetvédelmi, mind településképi szempontból előnyt kell, hogy élvezzen.

A téma vizsgálata során, eltérően korábbi számainkhoz, több elméleti cikkel érkezzünk, megszólaltatva azon szakembereket, akik akár döntési pozícióban is lehetnek 1-1 beruházás kapcsán.

Elsőként a jogalkotó képviselőjében Lánszki Regő Államtitkár, Országos főépítész ismerteti meg az ÉKM és a saját véleményét az olvasókkal. A közeljövőben elkészülő barnamezős kataszter és a törvény szándékuk szerint „helyzetbe hozza” a barnamezős beruházásokat, továbbá támogatja az ebben részt vevő gazdasági szereplőket, elősegíti az erre specializálódó vállalkozások létrejöttét, fejlődését.

Budapest barnamezős területeiről, azok problémáiról, lehetőségeiről Erő Zoltán Budapest főépítészé számol be, bemutató több érintett területet, amelyekről sokszor a hírekből is olvashatunk. Olyan léptékű kérdésekről van szó, amelyek kapcsán elengedhetetlen a szakmai alapon történő viták lefolytatása, a barnamezős területek fejlesztési programjának kialakítása, és ez lehet a tanulóútja a jövőre nézve. Igyekezzünk tanulni...

Ugyancsak érdekes annak elemzése, hogy mit jelent a barnamezős területek hasznosítása egy olyan városban, ahol jelentős iparterületek vannak/voltak. Ennek megismerésében segít Szaksz Vince, Győr főépítészé, aki ismerteti a jelenlegi győri állapotokat, a város koncepcióját a fejlesztéseket illetően, felhívva a figyelmet arra a kezelendő problémára is, hogy a barnamezős területek rehabilitációjának előkészítése során az ott kialakítandó új városi funkciók meghatározásánál nagyon fontos szempont, hogy az oda települő funkció ne okozzon problémát, működési zavart a meglévő és működő településrészekben (vásárlóerő elvonása, közlekedési problémák, városi fő közösségi terek használata).

Ezt követően bemutatunk egy kiváló példát a barnamezős területek hasznosítására. Dombai Gyula és munkatársai mutatják be az általuk tervezett, Mohácsra Selyemgyár Kulturális Negyed projektet. Mindenkinek javasoljuk, hogy ne csak a busók miatt látogasson el Mohácsra, hanem nézze meg ezt az épületegyüttest is!

A téma lezárásaként érdekes írást olvashatunk Fajcsák Dénes építésztől, melynek lényegét már a cikk címében is megfogalmazza, miszerint létünk jelenlegi formája nem fenntartható, és az egyik megoldás az lehet, hogy ne bontsunk és ne építsünk feleslegesen. Mindenkinek erősen ajánlott elgondolkodni az íráson, hiszen nem mindegy, hogy milyen világot hagyunk az utókorra és a gyermekeinkre!

A közlőny terjedelme ennyi megközelítésre adott most módot, de a téma fontossága miatt még visszatérünk a kérdésre írásban és élőszóban is.

Új technológia rovatunkban olvashatunk az Austrotherm vegyes rétegfelépítésű tetőiről, az Ytong építési rendszerébe illeszkedő lépcsőiről, az URSA üvegyapokról, valamint Lestyán Mária tollából a hamis biztonságérzet tűzvédelmi kockázatairól.

Olvasásá érdekklődéssel közlőnyünket, pihenjenek sokat a nyáron, szurkoljanak a futball EB-n és bánjanak óvatosan az UV sugarakkal, melyek ellen a legjobb védekezés a kánikulában egy hűs borospince mélyén pótolni az elvesztett folyadékennyiséget!

*Tutervai Mátyás
MÉK-alelnök, főszerkesztő*

2024. május 24-én került sor a MÉK beszámoló küldöttgyűlésére

Ismét a Kopaszi-gát Öbölház rendezvényközpontja adott helyet a MÉK tavaszi küldöttgyűlésének, amely rendhagyó módon kezdődött: a Magyar Építész Kamara Elnöksége Dér Andrea irodavezetőnek a kamaráért végzett 25 éves kiemelkedő és áldozatos munkája elismerésért Kamarai Érmet adományozott.

A köszöntést követően a küldöttgyűlés a napirend szerint folytatódott közel 190 fő részvételével, a levezető elnök most is Hajnóczy Péter MÉK elnök volt. Az új szabályzatokat, illetve a módosításokat a területi építész kamarák elnökeiből álló Területi Elnökök Testülete év elején két alkalommal is tárgyalta, az előterjesztések konszenzussal kerültek előterjesztésre.

Elsőként a beszámoló elfogadására került sor, amely az Elnökség, a két választott Bizottság, valamint a MÉK NKft. 2023. évi munkáján kívül a Kamara gazdálkodásáról szóló beszámolóját is jelentette.

A 2024. évi költségvetés módosítását Szalay Tihamér röviden ismertette, amelyet néhány észrevételt követően a jelenlévő küldöttek nagy többséggel fogadtak el.

Az Alapszabály esetében 3 témára (tagozatok, kollégium, egyebek – etikai-fegyelmi bizottság – felügyelő bizottság) 3 önálló javaslat került kidolgozásra, amelyekről külön-külön történt szavazás. A módosítások 2 ütemben lépnek majd hatályba.

A Pénzügyi- és gazdálkodási szabályzat kisebb módosítását követően a MÉK Működésének és gazdálkodásának ellenőrzési szabályzatát fogadta el a Küldöttgyűlés.

Andaházy László, a Táj- és Kertépítészeti Tagozat elnökének rövid ismertetését követően a Tájépítészeti alkotások tervei- nek tartalmi és formai követelményei szabályzatáról történt szavazás.

Az elfogadott anyagok hamarosan elérhetőek lesznek a MÉK honlapján, a küldöttgyűlés határozatait itt találhatók:

https://mek.hu/szakmagyakorlas-kuldottgyulesi_dontesek

Az Egyebek napirendi pontban dr. Hajnóczi Péter MÉK elnök tájékoztatta a jelenlévőket arról, hogy elindult a MÉK új honlapja, szintén a mek.hu címen érhető el. A honlap megfelelően a mai igényeknek, telefonra is optimalizálva van már.

Bejelentette, hogy 2024. szeptember 26-án csütörtökön fog sor kerülni az idei SzeptemberFeszt rendezvényre az Építész Házában, amely ez alkalommal is változatos programmal várja a szakmagyakorlókat egész nap, a szakmai előadásoktól kezdve, kiállításon és zenei, gasztronómiai programokon át.

Végül tájékoztatta a résztvevőket, hogy az idei év végi küldöttgyűlés tervezett időpontja december 10-e, kedd.

A küldöttgyűlés végén Babos István küldött hozzászólásához kapcsolódóan a résztvevők meghallgatták a Himnusz olimpiai változatát.

A MÉK 2024. május 24-i Küldöttgyűlésének határozatai

1/2024. (05. 24.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése a MÉK elnökségének 2023. évi munkájáról szóló beszámolóját 179 igen, 2 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett elfogadja.

2/2024. (05. 24.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése a MÉK 2023. évi gazdálkodásáról szóló beszámolót 179 igen, 2 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett elfogadja.

3/2024. (05. 24.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése a MÉK Nonprofit Kft. 2023. évi működéséről és végelszámolásáról szóló beszámolót 180 igen, 1 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett elfogadja.

4/2024. (05. 24.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése a MÉK Etikai-fegyelmi Bizottságának 2023. évi beszámolóját 180 igen, 1 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett elfogadja.

5/2024. (05. 24.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése a MÉK Felügyelő Bizottságának 2023. évi beszámolóját 180 igen, 1 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett elfogadja.

6/2024. (05. 24.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése a MÉK 2024. évi költségvetés módosítását 175 igen, 5 nem szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadja.

7/2024. (05. 24.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése 173 igen, 1 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett – a tagozatokkal, a kollégiummal illetve egyéb pontosításokkal összefüggésben – a MÉK Alapszabályt az alábbiak szerint módosítja. A módosítások 2024. június 15. napján lépnek hatályba.

A 2.4.8. e) pontjából törlődik az alábbi szövegrész:

„az éves szolgáltatási díjat önkéntesen fizető tagságra nem jogosult, a területi kamarák által vezetett nyilvántartásban, vagy”

A 3.7.1. b) pontja helyébe az alábbi szöveg lép:

„b) Jogosultsági vizsga szakértői testület,”

A 3.8. pont címe az alábbiak szerint módosul:

„3.8. Szakmai tagozatok és kollégiumok”

A 3.8.1. pont helyébe az alábbi szöveg lép:

„3.8.1. A Magyar Építész Kamara szakmai tagozatai:

a) Belsőépítészeti Tagozat,

b) Terület- és Településrendezési Tagozat,

c) Tájépítészeti és Főtájépítészeti Tagozat,

d) Műemlékvédelmi Tagozat,

e) Tűzvédelmi Tagozat,

f) Főépítész Tagozat.”

A 3.8.3. b) és g) pont szövege az alábbiak szerint módosul:

„b) Az, akinek az adott tagozati szakterületen érvényes tervezői, szakértői névjegyzéki bejegyzése van, a bejegyzéssel egy időben a tagozat tagjává válik, kivéve, ha nyilatkozik, hogy

nem kíván a tagozat tagja lenni. A törvény szerint nyilvántartásra kötelezett főépítészek esetében a főépítésznek kérnie kell a tagozati tagságot.

...

g) A kamarai tagság felfüggesztésének, a tagozati tagságra jogosító jogosultság szüneteltetése vagy eltiltásának ideje alatt vagy az egyéb feltételek változása esetén a tagozati tag jogai és kötelezettségei a tagozat munkájában szünetelnek.”

3.8.5. bc) alpont, c) pont és ec) alpont szövegének helyébe az alábbi szöveg lép:

„bc) a szakmai tagozat elnökének, 3 fős vezetőségének, 2 fő vezetőségi póttagjának, a szakmai minősítőbizottság (döntés-előkészítő testület, kivéve a Főépítész Tagozat) tagjainak, póttagjainak, a tagozati küldötteknek és pótküldötteknek megválasztása és visszahívása,

...

c) A MÉK Felügyelő Bizottságának véleményét az ügyrend tervezetéről, tervezett módosításáról a tagozati gyűlésről szóló meghívóhoz mellékelni kell. Az elfogadott ügyrenddel kapcsolatban a MÉK Felügyelő Bizottsága 30 napon belül kifogással élhet. Kamarai szabályzat módosítása vagy jogszabályváltozás esetén a MÉK Felügyelő Bizottsága kezdeményezheti az tagozati ügyrendek felülvizsgálatát a tagozat elnökénél az összhang megteremtése érdekében.

...

ec) Az ügyrendben rendelkezni kell a jelölőbizottságról, annak esetleges póttagjairól, azok számáról, a jelölés módjáról, helyszíni jelölésről, a szavazás módjáról, továbbá a választással összefüggő határidőkről.”

A 3.8.7. pont szövegének helyébe az alábbi szöveg lép:

„3.8.7. Új tagozat esetén az alakuló ülés szabályai

a) A tagozati alakuló ülés tervezett időpontját megelőző legalább 60 nappal az elnökség legalább 5 főből álló szervezőcsoportot kér fel a tagozat szakterületi érdekeltségébe tartozó, érvényes jogosultsággal rendelkező kamarai tagok közül.

b) A szervezőcsoport feladata az alakuló ülésre:

» a tagozat tagjegyzékének összeállítása az alakuló ülésre vonatkozó előzetes regisztrációt követően, a tagozat szakterületére, a MÉK által országos összesítésben vezetett nyilvántartás adatai alapján érvényes jogosultsággal rendelkező valamennyi kamarai tag, a Főépítész Tagozat esetében az alakuló ülést megelőző 5 éven belül főépítésként dolgozott vagy jelenleg is dolgozó, főépítész vizsgával rendelkező kamarai tag figyelembevételével,

» előkészíteni a tagozat ügyrendjének tervezetét,

» összeállítani a tagozati tisztségre jelöltek listáját annak figyelembevételével, hogy valamennyi, az alakuló ülésre jogosult kamarai tag jelölési és jelölhetőségi jogát biztosítani kell, ugyanakkor a jelöltlistára kötelező felvenni a legalább 10 jogosult által javasolt tagot. Az alakuló ülésen helyszíni jelölésre is van lehetőség.

c) A tagozat első ügyrendjének tervezetét előzetesen a MÉK Elnöksége hagyja jóvá. A tagozati alakuló ülést a MÉK elnöke írásban és a kamara honlapján közzétett felhívással hívja össze az ülés megtartása előtt 15 nappal, és felel az alakuló ülés lebonyolításáért.

d) A meghívóhoz mellékelni kell a tagozati alakuló ülés napirendi javaslatát, valamint a kamara honlapján elérhetővé kell tenni az ahhoz kapcsolódó előterjesztéseket és határozati javaslatokat, így különösen:

- » a tagozat ügyrendjének tervezetét,
- » a tagozati tisztségre jelöltek névsorát, rövid szakmai önéletrajzát.

e) Az alakuló ülés akkor határozatképes, ha azon a szervezőcsoport által összeállított tagjegyzéken szereplők legalább 50%-a jelen van. A határozatképtelenség miatt megismételt alakuló ülés akkor határozatképes, ha azon a szervezőcsoport által összeállított tagjegyzéken szereplők legalább 20%-a jelen van.”

Az alapszabály az alábbi 3.8.8. – 3.8.12. pontokkal egészül ki:

„3.8.8. A kollégium meghatározása

a) A kollégium egy adott, speciális területen közreműködő szakemberek csoportja, amely szakmai anyagok kidolgozásával, vélemények alkotásával segíti a MÉK Elnökség munkáját.

3.8.9. Az Épületszerkezeti Kollégium (ÉK) tagsági szabályai

- a) A kollégium tagsága önkéntes.
- b) Az, aki az épületszerkezettan területén tevékenykedik, kérelemre az ÉK tagjává válik, a kollégiumi tagságnak feltétele a kamarai tagság.
- c) A kollégiumi tagok nyilvántartását a MÉK Titkárság adatszolgáltatás alapján a területi kamarák vezetik.
- d) A kollégiumi tagság megszűnik a tag halálával vagy lemondásával.

3.8.10. Az ÉK feladata

- a) Az épületszerkezettan elméleti, gyakorlati és tervezéssel, szakértéssel összefüggő kérdéseinek megvitatása, ápolása és képviselése a MÉK Elnökség felé.
- b) A MÉK Elnökség kérésére vélemény készítése.
- c) A szakmát érintő kezdeményezés megtétele a MÉK Elnökség felé.
- d) Az ÉK önálló kiadmányozási joggal nem rendelkezik.

3.8.11. A kollégiumi gyűlés

- a) A kollégiumi gyűlésre meg kell hívni a kollégium tagjait.
- b) A kollégiumi gyűlés határozatképes, ha a tagok 25%-a jelen van.
- c) Az első kollégiumi gyűlést a MÉK elnöke hívja össze a MÉK honlapján és a hírlevelében tett felhívásra történő jelentkezettek meghívásával.
- d) Az első kollégiumi gyűlés – helyszíni jelölés alapján – megválasztja vezetőjét és annak helyettesét. Jelölt az lehet, akit a helyszínen jelenlévő 10 fő támogat.
- e) A további gyűléseket a kollégium vezetője hívja össze.
- f) Az ÉK gyűléseit szükség szerint, de legalább évente egyszer össze kell hívni.
- g) Az ÉK munkamódszerét, vezetőjének, helyettesének mandátumidejét egyszerű többségi gyűlési határozattal kell megállapítani.
- h) Az ÉK vezetőjét és helyettesét a továbbiakban a d) pont szerinti helyszíni jelölés alapján az ÉK gyűlésén kell megválasztani.

3.8.12. A kollégium vezetője és helyettese

- a) A kollégiumot annak vezetője – akadályoztatása esetén annak helyettese – képviseli a MÉK elnökségi ülésein.
- b) A kollégium vezetője a MÉK Küldöttgyűlésén évente beszámol az ÉK munkájáról.”

8/2024. (05. 24.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése 165 igen, 9 nem szavazattal, 0 tartózkodás mellett – az etikai-fegyelmi bizottsággal összefüggésben – a MÉK Alapszabályt az alábbiak szerint módosítja.

A módosítások 2024. október 1. napján lépnek hatályba.

3.1.1. d) pontja helyébe az alábbi pont lép:

„d) a másodfokú etikai-fegyelmi bizottság”

3.2.1. felsorolás 5. franciabekezdés helyébe az alábbi szöveg lép:

„– a másodfokú etikai bizottság elnöke és tagjai, illetve”

A 3.6. pont szövegének helyébe az alábbi szöveg lép:

„3.6. Az etikai-fegyelmi bizottságok

3.6.1. Az elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság

Az etikai-fegyelmi eljárást első fokon az országos feladatkörrel működő elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság (a továbbiakban: elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság) fegyelmi tanácsa folytatja le.

3.6.2. Az elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság megalakulásával kapcsolatos szabályok

a) A területi építész kamarák választás útján tagokat delegálnak a 29 főből álló elsőfokú etikai-fegyelmi bizottságba. Az elsőfokú etikai-fegyelmi bizottságba delegált tag a területi kamara tisztségviselője. A területi kamarák által az elsőfokú etikai-fegyelmi bizottságba delegálandó tagok létszáma:

Budapesti Építész Kamara által delegált tagok száma: 8 fő,

Dél-dunántúli Építész Kamara által delegált tagok száma: 1 fő,

Bács-Kiskun Vármegyei Építész Kamara által delegált tagok száma: 1 fő,

Békés Vármegyei Építész Kamara által delegált tagok száma: 1 fő,

Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Építész Kamara által delegált tagok száma: 1 fő,

Csongrád-Csanád Vármegyei Építész Kamara által delegált tagok száma: 1 fő,

Féjér Megyei Építész Kamarája által delegált tagok száma: 1 fő,

Győr-Moson-Sopron Vármegyei Építész Kamara által delegált tagok száma: 2 fő,

Hajdú-Bihar Vármegyei Építész Kamara által delegált tagok száma: 1 fő,

Heves Vármegyei Építész Kamara által delegált tagok száma: 1 fő,

Komárom-Esztergom Vármegyei Építész Kamara által delegált tagok száma: 1 fő,

Nógrád Vármegyei Építész Kamara által delegált tagok száma: 1 fő,

Pest vármegyei Építész Kamara által delegált tagok száma: 3 fő,

Somogyi Építész Kamarája által delegált tagok száma: 1 fő,

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Területi Építész Kamara által delegált tagok száma: 1 fő,

Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Építész Kamara által delegált tagok száma: 1 fő,

Vas Vármegyei Építész Kamara által delegált tagok száma: 1 fő,
Magyar Építészek Veszprém Vármegyei Kamarája által delegált tagok száma: 1 fő,

Zala Vármegyei Építész Kamara által delegált tagok száma: 1 fő.

b) A területi építész kamarák 2024. október 1. és 2024. december 31. napja között választják meg és delegálják első alkalommal 2025. január 1. napjától 4 éves időszakra, 2028. december 31-ig az elsőfokú etikai-fegyelmi bizottságba a tagjaikat. Ezt követően a ciklusidő kezdő dátumát megelőző évben választják meg a delegáltjaikat. A delegálási ciklus lejártá előtt megüresedett tisztségre a soron következő tag-, illetve küldöttgyűlésen kell választást tartani, az így megválasztott személy mandátuma a delegálási ciklus végéig tart.

c) Az elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság első alkalommal 2025. január 10. napjáig tartja meg alakuló ülését, ahol az elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság tagjai titkos, írásbeli szavazással megválasztják első alkalommal az elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság elnökét. Ezt követő tisztújítások alkalmával a MÉK tisztségviselőire vonatkozó alapszabályi rendelkezések szerint történik az alakuló ülés megtartása.

3.6.3. Az elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság működésével kapcsolatos szabályok

a) Az elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság elnöke és tagjai az etikai-fegyelmi eljárás során függetlenek, jogszabályok, kamarai szabályzatok alapján kizárólag a meggyőződésüknek megfelelően döntenek, továbbá nem befolyásolhatóak és nem utasíthatóak.

b) Az elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság véleményt nyilvánít az etikai-fegyelmi szabályzat és módosításának tervezetéről, és ellátja mindazokat a feladatokat, amelyeket e törvény és a kamarai szabályzatok a hatáskörébe utalnak.

c) Az országos hatáskörű elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság működésének költségeit a területi építész kamarák a MÉK Pénzügyi és gazdálkodási szabályzatában és a MÉK Etikai-fegyelmi szabályzatban foglalt módon finanszírozzák.

d) Az elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság központi működési helyszíne a MÉK mindenkori székhelye.

e) Az etikai-fegyelmi bizottság működéséről, eljárási rendjéről szóló részletszabályokat a Magyar Építész Kamara Etikai-fegyelmi szabályzata, valamint az elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság ügyrendje tartalmazza.

3.6.4. Elsőfokú fegyelmi tanács összetétele, kizárási okok

a) Az elsőfokon eljáró fegyelmi tanács egy elnökből és legalább két tagból áll, akiket az elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság elnöke jelöl ki.

b) Az elsőfokú etikai-fegyelmi tanács elnökeként és tagjaként nem járhat el:

ba) a panaszos, az eljárás alá vont személy és azok hozzátartozója,

bb) aki jogerős fegyelmi büntetés hatálya alatt áll, vagy aki ellen büntetőeljárás van folyamatban, ennek a bíróság jogerős

vagy véglegessé vált határozatával, valamint az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság további jogorvoslattal nem támadható határozatával való befejezéséig, vagy ha az elítélt a büntetett előlethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól nem mentesült,

bc) akinek a tanúkénti meghallgatása az eljárásban szükséges-sé válhat,

bd) a másodfokú eljárásban az, aki az elsőfokú eljárásban eljár, be) aki az elsőfokú eljárásba közvetlenül vagy közvetve beavatkozott, részt vett és

bf) akitől az ügy elfogulatlan elbírálása egyéb okból nem várható.

c) A kizárási okot az érintett köteles az etikai-fegyelmi bizottság elnökének bejelenteni.

d) Az országos hatáskörű elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság tagjának megbízatása megszűnik:

da) halálával,

db) lemondásával,

dc) visszahívásával,

dd) a megbízatásának 2023. évi C. törvény 38. § (9) bekezdés szerinti (összeférhetetlenség) megszűnésével,

de) megbízatása időtartamának lejártával, valamint

df) kamarai tagsága megszűnésével.

e) Az országos hatáskörű elsőfokú etikai-fegyelmi bizottság tagjának visszahívását az őt megválasztó területi építész kamara tagjainak 10 százaléka, továbbá a területi kamara felügyelőbizottsága indokolt írásbeli javaslattal kezdeményezheti. A visszahívásról – titkos szavazással – az a testület dönt, amelyik a tisztségviselőt megválasztotta.

3.6.5. A másodfokú etikai-fegyelmi bizottság

A másodfokú etikai-fegyelmi bizottság a törvényben, az alapszabályban és a Magyar Építész kamara etikai-fegyelmi szabályzatában meghatározott módon:

a) a küldöttgyűlés elé terjeszti az etikai-fegyelmi szabályzatot, illetve annak módosítását,

b) lefolytatja a másodfokú etikai-fegyelmi eljárást,

c) jogerős és hatályosult határozatait nyilvánosságra hozza,

d) azok végrehajtási feladatairól a MÉK főtítkárat tájékoztatja.

3.6.6. A másodfokú etikai-fegyelmi bizottság működéséről, eljárási rendjéről az Etikai-fegyelmi szabályzat, illetve a másodfokú etikai-fegyelmi bizottság ügyrendje rendelkezik."

9/2024. (05. 24.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése 174 igen szavazattal egyhangúlag – a felügyelőbizottsággal összefüggésben – a MÉK Alapszabályt az alábbiak szerint módosítja.

A módosítások 2024. október 1. napján lépnek hatályba.

A 2.3.2. pontját az alábbi e) ponttal egészíti ki:

„e) a MÉK működésének és gazdálkodásának ellenőrzési szabályzata”

A 3.2.1. felsorolás 4. franciabekezdés helyébe az alábbi szöveg lép:

„– a felügyelőbizottság elnöke és tagjai,”

A 3.2.2. pontban a „Kamtv.” szövegrészek helyébe „Méptv.” szövegrész lép.

A 3.5.1. pont az alábbi szövegre változik:

„3.5.1. A felügyelőbizottság feladata és hatásköre

A MÉK működésének és gazdálkodásának ellenőrzési szabályzata alapján felügyeli a MÉK működését, gazdálkodását, a pénzügyi-számviteli rendre vonatkozó jogszabályok, az alapszabály, a szabályzatok érvényesülését, végrehajtását a küldöttgyűlés határozatait, valamint a szakmai állásfoglalások kamarai végrehajtását.”

A 3.5.3. pont az alábbi szövegre változik:

„3.5.3. A bizottság működésének egyéb szabályai

a) A bizottság elnöke vagy megbízottja tanácskozási joggal részt vesz az elnökségi üléseken, és részt vehet minden, a Magyar Építész Kamara Elnöksége, szakmai tagozata vagy bizottságai által szervezett tanácskozáson, rendezvényen. Ezekre a felügyelőbizottságot meg kell hívni.

b) A felügyelőbizottság tagjai tevékenységükért kizárólag a küldöttgyűlésnek tartoznak felelősséggel, és feladatuk ellátása körében részükre csak a küldöttgyűlés adhat utasítást.”

10/2024. (05. 24.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése a MÉK Működésének és gazdálkodásának

ellenőrzési szabályzatát 173 igen, 0 nem szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadja. A szabályzat 2024. október 1. napján lép hatályba.

11/2024. (05. 24.) sz. MÉK Kgy. határozat

MÉK Küldöttgyűlése 173 igen, 0 nem szavazattal, 1 tartózkodás mellett a MÉK Pénzügyi és gazdálkodási szabályzatának 4.3. pontját az alábbi (3) bekezdéssel egészíti ki.

A módosítás 2024. június 15. napján lép hatályba.

„(3) Azon nyilvántartottnak, aki a 2023. évi C. törvény 227. § (1) bek. hatálya alá tartozik (azaz nyilvántartottként már szerepel a tagnyilvántartásban), azonban kamarai tagfelvételét 2024. december 31. napja előtt már megkéri, a tagfelvételi eljárás során nem kell megfizetnie a tagregisztrációs díjat. Ugyanígy nem kell tagregisztrációs díjat fizetnie azon nyilvántartottnak, aki tagsági jogviszonyának felfüggesztése mellett aktív felelős műszaki vezetői, műszaki ellenőri, energetikai jogosultsággal rendelkezik a névjegyzéki nyilvántartásban és a törvényi előírások miatt tagsági jogviszonyát helyre kell állítania.”

12/2024. (05. 24.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése a MÉK Tájékoztatói alkotások terveinek tartalmi és formai követelményei szabályzatát 172 igen, 0 nem szavazattal, 2 tartózkodás mellett elfogadja.

A szabályzat 2024. június 15. napján lép hatályba.

Szakmai hozzájárulási alap 2024 – az első forduló eredménye

A MÉK Elnöksége 16/2024. (04.05.) sz. határozatával döntött a Szakmai hozzájárulási alap 2024 első fordulójában beérkezett kérelmekről.

Az elnökség minden esetben mérlegelte, hogy a szakmai program minél tágabban és átfogóbban szólítsa meg a tagságot és figyelembe vette a területi kamara létszámát és az azzal összefüggő költségvetési lehetőségeit.

A szakmai programok esetében cateringre a hozzájárulási alap továbbra sem fordítható. Kamara által szervezett utak esetében is kizárólag csak a szakmai rész támogatására van mód ebből a keretből.

A pályázatokat legkésőbb 2024. december 1-ig kell megvalósítani és az elszámolást is eddig kell benyújtani.

A pályázat utólagos finanszírozású. A pályázat pozitív elbírálása esetén a MÉK minden esetben megbízási szerződést köt a feladat ellátására a pályázóval, az elnyert összeget a MÉK kizárólag számla ellenében téríti meg. A pályázónak a szakmai program teljesítését követően be kell nyújtania a végleges elszámolást és egy szakmai beszámolót. A szakmai program megvalósítása során minden esetben fel kell tüntetni, hogy az a MÉK támogatásával valósult meg (MÉK logó feltüntetése a rendezvényen, plakátokon, kiadványokon). Amennyiben a pályázat megvalósítása során merül fel módosítási igény, úgy a pályázóval a már megkötött szerződés módosítható, a teljesí-

tési határidő – 2024. december 1. - változatlanul hagyása mellett. Ennek során a támogatás mértéke nem lehet magasabb a megítélnél, viszont a változtatások alapján a megítélt összeg csökkenthető.

Amennyiben a benyújtott beszámoló alapján a pályázat nem a szerződés, ill. a pályázatban benyújtott program szerint valósult meg, úgy a MÉK jogosult a megítélt összegtől kevesebbet, az elvégzett feladattal arányos mértékben csökkentett díj kifizetésére (ennek alapja a benyújtott költségvetési terv), vagy a kifizetést megtagadni.

Pályázó	Megítélt támogatás
Zala Vármegyei Építész Kamara	1 380 000
Bács-Kiskun Vármegyei Építész Kamara	760 000
Komárom-Estergom Vármegyei Építész Kamara	960 000
Vas Vármegyei Építész Kamara (biennálé)	945 000
Vas Vármegyei Építész Kamara (folyóirat)	710 000
Nógrád Vármegyei Építész Kamara	1 700 000

Részletes táblázat: https://mek.hu/link-Szakmai_hozzajarulasi_alap_2024____az_első_fordulo_eredmenye

Biztos tető. Biztos alapokon.

Terrán
Synus
tetőcserép

Könnyű és **erős**¹

A **legkedveltebb**
Terrán tetőcserép²

9 színben

4 féle
felületkezeléssel

¹A Synus a Terrán Kft. kínálatában szereplő legkönnyebb tetőcserép, melynek súlya 3,9 kg/db, anyagszükséglete 9,80 - 10,42 db/m².

²A Terrán kínálatából Magyarországon a legnagyobb mennyiségben értékesített tetőcserépcsalád 2023-ban, a gyártó adatai alapján. A tájékoztatás nem teljes körű, és a változtatás jogát fenntartjuk!
Az esetleges nyomdai hibákért a Terrán Kft. nem vállal felelősséget. További részletekért látogassa meg a www.terranteto.hu/synus weboldalunkat!

Wéber Antal-díj 2024

Nyolcadik alkalommal került átadásra a Pest Vármegyei Építész Kamara általa alapított Wéber Antal-díj. A magyar műépítészt nevével viselő díjjal a kiemelkedő alkotói tevékenységet folytató Pest vármegyei kamarai tagsággal rendelkező szakmagyakorló munkáját kívánja elismerni a Kamara. Wéber Antal a XIX. századi magyar építészet meghatározó építész egyénisége, Ybl Miklós pályatársa. Neoreneszánsz építészete a reneszánsz mélyen átgondolt újraértelmezése. Magántanítóként, majd az építészeti közélet jeles tagjaként komoly figyelemmel fordult a felnövekvő szakmai generációk felé. Munkásságát a minőség és a szakmai közéletben végzett áldozatos tevékenysége emelte ki a korabeli átlagból.

A Wéber Antal-díjat 2024. május 17-án a Pesti Vármegyeházán tartott küldöttgyűlésen Philipp Frigyes, a Pest Vármegyei Építész

Kamara elnöke és dr. Hajnóczy Péter, a Pest Vármegyei Építész Kamara alelnöke, a Magyar Építész Kamara elnöke adta át.

A Pest Vármegyei Építész Kamara Wéber Antal-díjat adományoz **Keller Ferenc** okleveles építésszámológép kamarai tagjának építészeti tevékenysége, a környezet alakítása, fejlesztése szempontjából meghatározó, kiemelkedően magas színvonalú szakmai értékeket hordozó tervezői, oktatói tevékenysége elismeréseként.

A Pest Vármegyei Építész Kamara Wéber Antal-díjat adományoz **Pölös István** okleveles építésszámológép kamarai tagjának Cegléd és az Alföld építészetében új minőséget felmutató építészeti és képzőművészeti munkássága elismeréseként.

Gratulálunk a kitüntetetteknek!

Felhívás főépítészek számára

2024. október 1. napjától:

- » kötelező a kamarai tagság minden állami és önkormányzati főépítész számára,
- » kötelező kérelmezni a főépítési nyilvántartásba vételt, amely egy közhiteles hatósági nyilvántartás lesz.

A kamarai tagfelvételt és a főépítési nyilvántartásba vételt is a lakóhely szerint illetékes területi építész kamaránál kell kezdeményezni! Utóbbira viszont csak október 1. után van lehetőség, mivel a nyilvántartásra szóló felhatalmazás ekkortól lép életbe. A kamarai tagság is ekkortól kötelező, de a tagfelvételi kérelem ettől függetlenül már korábban is benyújtható.

A főépítési rendelet jelenleg több felmerülő kérdést nem rendez a főépítések újonnan bevezetésre kerülő nyilvántartásával kapcsolatban, amelyeket a most folyó módosítása során elengedhetetlen lesz tisztázni.

Jelenleg 5 tagozata van a Kamarának, a tagozati tagság azonban egyik esetben sem kötelező, ezen a Méptv. sem változtatott. Az újonnan megalakítandó Főépítési Tagozat esetében sem lesz kötelező a tagozati tagság a főépítések számára, ezt az OFK javaslatára külön kell majd kérelmezni.

A Főépítési Tagozat megalakításával kapcsolatos feladatokat a MÉK év elején megkezdte:

- » az Alapszabály szerinti előkészítő munkacsoportot az OFK részvételével felállította,
- » felhívást tett közzé honlapján, hogy a tagozat megalakulásával kapcsolatban tájékoztatást tudjon adni (https://mek.hu/index.php?link=Felhivas_foepiteszek_szamara),
- » a tagozattal kapcsolatos MÉK Alapszabály módosításáról a Küldöttgyűlés május 24-én döntött.

A MÉK Főépítési Tagozat előkészítő munkacsoport feladata a tagozat tagjegyzékének összeállítása, előkészíteni a tagozat ügyrendjének tervezetét, összeállítani a tagozati tisztségre jelöltek listáját annak figyelembevételével, hogy valamennyi,

az alakuló ülésre jogosult kamarai tag jelölési és jelölhetőségi jogát biztosítani kell

A tagozat első ügyrendjének tervezetét előzetesen a MÉK Elnöksége hagyja jóvá. A tagozati alakuló ülést a MÉK Elnöke írásban és a kamara honlapján közzétett felhívással hívja össze az ülés megtartása előtt 15 nappal, és felel az alakuló ülés lebonyolításáért.

A tagozat megalakításában az vehet majd részt, aki:

1. az alakuló ülésre előzetesen regisztrált,
2. kamarai tag,
3. az alakuló ülést megelőző 5 éven belül főépítésszámológép dolgozott vagy jelenleg is főépítésszámológép dolgozik,
4. főépítési vizsgával (vagy igazoltan mentességgel) rendelkezik.

Az előzetes regisztráció során nyilatkozni kell majd a 2-4. pontoknak való megfelelésről. Az alakuló ülésen csak azt vehet részt, aki az előzetes regisztrációt elvégezte.

A Főépítési Tagozat alakuló ülésére 2024. szeptemberében kerül majd sor, az előregisztrációs linket és minden egyéb tájékoztatást is a Kamara honlapján tesszük közzé, így javasoljuk, hogy iratkozzanak fel hírlevelünkre!

*Kovács Zsófia
MÉK főtitkár*

Iratkozzon fel a Magyar Építész Kamara honlapja, a www.mek.hu oldal heti e-mailhírlevelére!

Az év tájépítésze 2024 díjátadó gála

2024-ben immár 12. alkalommal került megrendezésre Az év tájépítésze díjátadó gála. Idén a B32 Galéria és Kultúrtér színházterme adott otthont az eseménynek, amelynek felvezetőjeként a Táj7 tájépítészeti villámelőadás sorozatban mutatták be a tájépítész szakma kiemelkedő alkotásait 7-7 percben.

Az 5 döntőbe került tájépítész:

- » Csósz Mónika,
- » Csuka Veronika, a Magnólia Art Kft. tervezője,
- » Steffler István, a Garten Studio vezető tervezője,
- » Stéhli Zoltán, a Garten Studio tervezője,
- » Szalkai Adrienne, a FŐKERT Zrt. vezető tervezője.

Az év tájépítésze díjátadó gálákon eddig a jelöltekéről ludációk hangoztak el, de az idén ez másként volt.

A színpadon Zöldi Anna és Zsuppán András újságírók beszélgettek az öt döntőbe jutott tájépítéssel.

A kerekasztal-beszélgetés alatt Csósz Mónikát, Csuka Veronikát, Szalkai Adrienne-t, Steffler Istvánt és Stéhli Zoltánt szakmai hitvallásukról, tájépítész-megközelítéseikről, mai irányvonalakról, elvárásokról és kihívásokról kérdezték a pályázatra beküldött munkáik mentén.

A zsűri tagjai, akik pedig nem voltak egyszerű helyzetben:

- » dr. Gergely Erzsébet, Ormos Imre- emlékérem-díjazott 2023, a zsűri elnöke,

- » Balogh Andrea, a Magyar Építész Kamara Táj- és Kertépítész Tagozatának (MÉK-TKT) delegáltja,
- » Vincze Attila, a Magyar Tájépítészek Szövetségének (MTSZ) delegáltja,
- » Juhász Gábor, a Wienerberger Zrt. delegáltja,
- » Tóth Attila, az IFLA EUROPE delegáltja,
- » dr. Sárospataki Máté, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet delegáltja,
- » Takács Edvárd, Az év tájépítésze 2023 díjazottja,
- » Tóth Eszter, a Magyar Önkormányzati Főkertész Egyesület (MÖFÖSZ) delegáltja,
- » Kiss-Gál Zsuzsanna, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) delegáltja,
- » Herczegné Ghyczy Zsuzsanna, a Magyar Kertépítők Országos Szövetségének (MAKE) delegáltja,
- » Bardóczy Sándor, Az év junior tájépítésze pályázat kiírójának delegáltja.

Díjazottak 2024-ben:

Az év tájépítésze: **Csósz Mónika.**

Közönségdíj: **Szalkai Adrienne.**

Az év junior tájépítésze: **Dani Eszter.**

Gratulálunk a díjazottaknak!

Értesüljön Ön is a szakmagyakorlókat érintő friss hírekről!
Like-olja és kövesse a Magyar Építész Kamara Facebook-oldalát!
<https://www.facebook.com/magyarepiteszkamara/>

Megújulnak barnamezőink

László Regő

A barnamezők kapcsán több elképzelés él az emberek fejében. Vannak, akiknek tájseb, de vannak olyanok – és ezt sem szabad elfelejtenünk –, akiknek érzelmi kötődése van ezekhez a területekhez. Országos főépítésként a különböző szempontokat figyelembe véve úgy gondolok ezekre a területekre, mint amiket megtisztítva és fejlesztésre alkalmassá téve vissza kell illesztenünk a városszövetbe. A korábbi leginkább elhanyagoltabb területekből a legfejlettebb és leginkább fenntartható területek lehetnek. Az Építészeti Államtitkárság létrejötté óta ennek szellemében dolgozunk. Ezt tükrözi a tavaly év végén elfogadott, A magyar építészetéről szóló törvény is, aminek köszönhetően ma már egyre több szó esik.

A barnamezők revitalizációja elsősorban az ipari, kereskedelmi, közlekedési, honvédelmi vagy településközponti célú felhasználást követően felhagyottá vált, legtöbbször szennyezett területek, épületek „visszafoglalása”. Mindez egy misszió is, hiszen a revitalizáció a törvény szándéka szerint közvetlenül védi a természeti környezetet.

Az elmúlt évtizedekben a települések növekedése, illetve a szabályozás elégtelen volta miatt Magyarország területének 10%-át (!) vonták be belterületnek, vagy egy másik, kifeje-

zőbb nézőpontból fogalmazva, szakították ki a természetből. A törvény a lehető leghatározottabban véget akar vetni ennek a folyamatnak. Az új rendelkezés értelmében, ha például egy új, beépítésre szánt terület 5 km-es környezetében, az adott település közigazgatási területén belül az adott fejlesztés megvalósítására alkalmassá tehető barnamezős terület található, akkor az új beépítésre szánt terület csak kivételes, kiemelt közérdek esetében vonható be belterületként. Így a barnamezős fejlesztés két legyet üt egy csapásra; nemcsak életet visz a hanyatló épített környezetbe, hanem ezzel párhuzamosan ki is váltja újabb természeti vagy mezőgazdasági területek bevonását.

A halaszthatatlanul szükséges környezetvédelmi szempontok érvényesítése mellett plusz szempont, hogy a barnamezős kármentő, revitalizációs projektek a bennük használt környezet, természetalapú, műszaki és építészeti megoldások, illetve a megcélzott közösségi funkciók miatt nagyon izgalmas kihívásokat hordoznak magukban, amelyek termékenyítően hatnak a szakmára és az építésgazdaságra. Elmondhatjuk, mára Magyarországon is konkrét formát ölt ez a törekvés, nézzünk néhány olyan megvalósult barnamezős projekteket, amelyek bizonyítékaik ennek az érzékenyülésnek és felkészültségnek!

Az egyik leghíresebb barnamezős revitalizációs projekt kétségtelenül a Budapest II. kerületében található Millenáris Park. A hat-hektáros park és kulturális központ az egykori Ganz Villamossági Művek gyártelepének helyén jött létre, mely Ganz Ábrahám 1844-ben alapított budai öntőműhelyéből nőtt ki magát hatalmas gyárkomplexummá. A gyárat a város idővel körbevette, a terület kiváló elhelyezkedése miatt felértékelődött, a gyár működése pedig az 1990-es évekre környezetvédelmi és egészségügyi aggályokat vetett fel. Így a gyártelep vidékre költözött, a helyén pedig 2000-ben megkezdődhetett a Millenáris Park kialakítása. A koncepció fontos része volt, hogy a megtartható ipari épületek színvonalas felújítással új, kulturális funkciót nyerjenek és kiállítási helyszíneként, illetve rendezvénytérként szolgáljanak. Mindemelllett természetesen a zöldítés is szempont volt, az így létrejövő park vízfelületének és többszintű – tehát fákból és cserjékből álló – növényzetének köszönhetően a környék mikroklímájára is nagy hatással van. 2020-ban a zöldterület tovább bővült a jellegzetes designnapelmeiről ismert Millenáris Széllkapu Park megnyitásával, így a látogatók már hatalmas területen élvezhetik a kortárs építészeti és designrekekre helyezett kulturális programokat, a zárt soros beépítési városszövetben kialakított zöld oázist, valamint a színvonalas vendéglátóipari egységek nyújtotta szolgáltatásokat. E három funkció harmonikus együttélésének köszönhetően a Millenáris Park egy kifejezetten sikeres barnamezős rehabilitáció.

A barnamezős fejlesztéseknek más, szintén megfontolandó irányát követi a Budapest IX. kerületében, a Boráros tér közelében található Gizella-malom, melynek története a Millenáris Parkhoz hasonló. A XIX. második felében Budapesten, különösképpen Ferencvárosban nagy fejlődésnek indult a malomipar, sorra épültek a gőzmalmok a Duna-parti Boráros tér környékén, mely mind a vízellátás, mind a tér kereskedelembe és szállítmányozásban betöltött szerepe miatt kiváló helyszínek bizonyult. Az 1870-es években emelt Gizella-malom az 1960-as évekig működött eredeti funkciója szerint, később évtizedekig egyszerűen raktárnak használták. 2000-ben azonban – a Millenáris Park építésével párhuzamosan – az ipari épületekhez mérten visszafogott, mégis jó arányú és esztétikus historizáló épületben rejlő lehetőségeket kihasználva megkezdődött a malom felújítása,

Gizella-malom, Budapest IX. Forrás: Wikipedia

melynek során elegáns loftlakásokat és -irodákat alakítottak ki. A projekt mégis példaértékűnek mondható, mivel az irodák és a lakások kialakítása egy ipari és városképi szempontból is jelentős műemlék megmentésével történt.

Természetesen nem csak Budapesten találunk jó példákat. A Gizella-malomhoz hasonló, ám annál még impozánsabb historizáló gyárépület áll Mohácson, mely a rehabilitációnak köszönhetően ma Selyemgyár Kulturális Negyed néven gazdagítja a város életét. Az 1905-ben emelt „Selyemfonóda” a Duna partján áll, jellegzetes tornyának és téglarchitektúrájának köszönhetően megépülése óta a városkép fontos elemét képezi, ipari jellegénél fogva azonban soha nem volt része a belvárosi szövetnek, egészen 2021-ben történt átalakításáig. Az eredeti forma visszaállítását megcélzó helyreállítás során a kiváló elhelyezkedésű épület emeletén több száz fős rendezvények lebonyolítására alkalmas teret alakítottak ki, a földszinten pedig irodák és üzlethelyiségek vannak – melyek bérbeadásával biztosítható az épület fenntartása –, valamint egy szabadtéri színpadot is kialakítottak. A mohácsi Selyemgyár rehabilitációja ezáltal nemcsak a barnamezős beruházások jó példája, hanem a műemlék épületekben elhelyezhető, és ezáltal megmentésüket lehetővé tévő új funkcióké is.

Mint láthattuk, a barnamezős beruházások három lehetséges irányba, a zöldterület növelése, a lakó- és irodaépületek emelése, illetve a kulturális központok létesítése felé alakulnak. Mi Rákosrendező esetében arra törekszünk, hogy ez a három lehetséges irány egy területen belül jelenjen meg, ezáltal kialakítva egy vonzó városrészt, mely minden napszakban és minden évszakban él. A terület mérete alapján megoldható, hogy mind lakóépületek, mind irodák, mind kulturális terek és vendéglátóipari egységek helyet kapjanak, természetesen mindezt egy parkosított, zöld területen, mely a környező területek mikroklimáját is javítja, valamint felüdülési lehetőséget nyújt Budapest lakóinak.

A barnamezők kármentése, revitalizációja Magyarországon és mindenhol a világban szemléletváltást hoz magával, amely akkor válik teljessé, ha a szabályozási környezet megváltozta-

Millenáris Park,
Budapest II.
Forrás: Wikimedia
Commons

tása mellett gondoskodunk a gazdasági, információs keretrendszer átalakításáról. Ennek érdekében a törvény a barnamezők revitalizációját adómentességgel, illetve a barnamezős területek közhiteles nyilvántartásának elkészítésével támogatja. Két éven belül elkészül az első barnamezős kataszter Magyarországon, amivel megfordítjuk az eddigi kijelölési folyamatot. Nem a beruházónak kell kezdeményezni és lobbizni egy terület átminősítése érdekében, hanem szakmai alapon történik meg a kijelölés és az építető pontosan tudja, hogy egy területen milyen adókedvezményekre számíthat. A törvény és a kataszter szándékunk szerint „helyzetbe hozza” a barnamezős beruházásokat, továbbá támogatja az ebben részt vevő gazdasági szereplőket, elősegíti az erre specializálódó vállalkozások létrejöttét, fejlődését.

Lánszki Regő
országos főépítész, építészeti államtitkár
Építési és Közlekedési Minisztérium

Millenáris Park,
Budapest II.
Forrás: Wikipedia

A barnamezős területek sokfélesége Budapesten

Budapest barnamezős területeiről évtizedek óta szó esik akkor, amikor a város fejlődésének, fejlesztésének jövőbeli irányait keressük. Budapest – és persze bármelyik városunk – aranytartalékának nevezzük azokat a felhagyott ipari, vasúti, honvédségi területeket, amelyek a településeink struktúrájába ágyazódva jelen formájukban csak tájsebek és a szövet szakadásai. Ezek újrahaszonításával helyet adhatunk a legfontosabb élő városi funkcióknak.

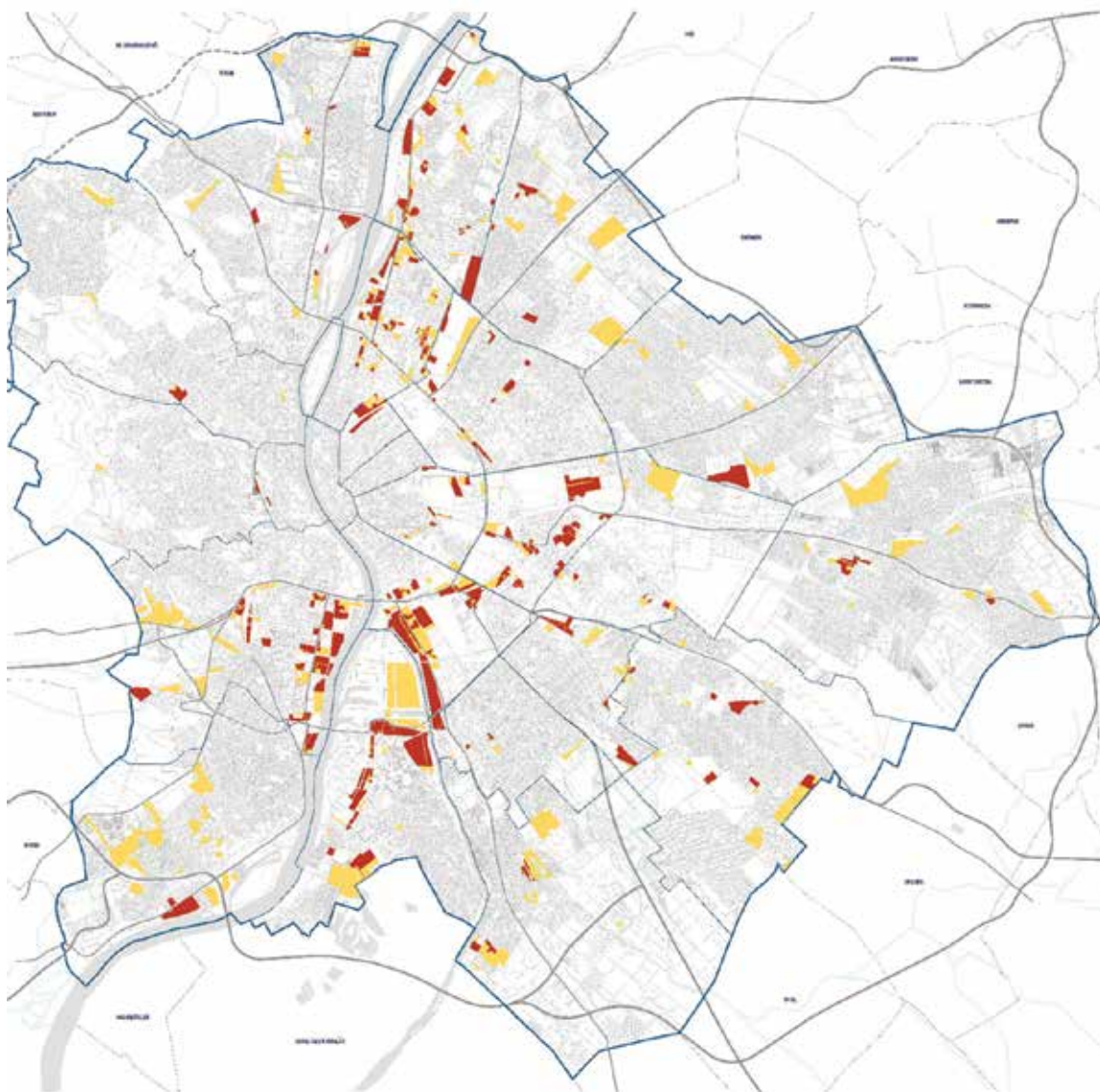
Látni kell, hogy a barnamezős területek nem egyformák: adottságaik, városszerkezeti pozíciójuk – s így használhatóságuk – révén sok mindenben eltérhetnek egymástól. Érdemes áttekinteni ezeket a tényezőket: a pozíció mellett köztudott, hogy döntő fontosságú a talajszennyezés nagysága, a kárelhárítási vagy a bontási feladatok volumene, a közművesítettség vagy a terepadottságok és az növénytakaró milyensége. Kevésbé vesszük számításba a

tulajdonjogi helyzetet, pedig a gyakorlat azt mutatja, hogy egy terület jövője szempontjából ez a legfontosabb tényező.

A budapesti barnamezős területek kataszterét a Budapest Főváros Várostervezési Kft. (BFVT) évenkénti felülvizsgálattal tartja aktuális állapotban. A kataszter nemcsak a definíció szerinti barnamezős területeket veszi számba, hanem az egyéb fejlesztési területeket is, mi több, a városi foghíjakat is. A kataszterből ismerhető meg, hogy Budapesten legalább 11 km² felhagyott barnamezős terület található. Arra a kérdésre, hogy mindezek a területek mire használhatók, a fentiek értelmében csak árnyaltan lehet válaszolni. (1. kép)

Rozsdaövezetek vs. barnamezők

A jelenlegi jogszabályi környezet, a 619/2021. (XI. 8.) Korm. rendelet a „rozsdáövezeti akcióterületek kijelöléséről” szól.

1. kép: A Fővárosi Önkormányzat barnamező-kataszterének áttekintő lapja (forrás: BFVT)

■ Jelentős fejlesztési potenciállal rendelkező, kataszterben szereplő barnamezős terület

■ Jelentős fejlesztési potenciállal rendelkező zöldmezős vagy barnamezős, kataszterben nem szereplő egyéb terület

Sajnálatos módon a fogalommeghatározás nem illeszkedik az általános szakmai nomenklatúrához: rozsdaovezetnek (rustbelt) a regionális méretű, a nehézipar ellehetetlenülése miatt degradálódó területeket nevezzük. „Rozsdaovezetnek” nevezhető az Egyesült Államok korábbi „acélövezete”, a nehézipar, a járműgyártás egykor virágzó – és idővel leépült – területe a Nagy-tavak környezetében. „Rozsdaovezetnek” nevezhető a Ruhr-vidék vagy Szilézia. A kifejezés országgrészekre, régiókra alkalmazható.

Ezzel szemben a „barnamező” kifejezés egyértelműen a városi léptékű területeket minősíti. „Barnamező” lehet egyetlen ingatlan – főleg, ha ez egy egész korábbi gyáregységet foglal magába –, vagy egy korábbi kiterjedt iparterület.

Barnamezők sikeres megújulása

Budapesten a városi szövet megújulása sok helyen magától értetődően, spontán módon zajlik. A barnamezős területek megújulása sok helyen nem igényel közforrásokat, közösségi támogatást. Pozíciójuk, adottságaik révén rejlik bennük annyi fejlesztési potenciál, ami kimotozítja ezeket adott helyzetükből és finanszírozza átalakulásukat.

Ilyen területek voltak a belső városi ipari zárványok: ki emlékszik ma már a Magyar Optikai Művekre, amelynek a helyén a MOM Park található? A budapesti barnamezős megújulás egyik sikertörténete a Millenáris Park: ki emlékszik ma már a Ganz Villamossági Művekre?

Azt láthatjuk, hogy a kedvező potenciállal rendelkező területek továbbra is fejlődni fognak. A Duna partján Budán és Pesten remek területek kínálják az ártértekkel és a felértékelődés mozgató erejét. Ilyennek tekinthetjük a Kopaszi-gát, a Filatorigát vagy az ún. FŐ-KA-öböl térségét.

A vízparton, az Újpesti-öböl mellett a legutóbbi napokban került sor az egyik vezető ingatlanfejlesztő, a Futureal-csoport munkája indításaként a Marina City projekt alapkövetésére. A Ganz Danubius korábbi ipartelepe, a Hajó- és Darugár területe sokévi vizionárius fejlesztési feladatra számíthat. Mintegy 365 ezer m² szintterületen jöhet létre vegyes lakó- és iroda-terület. A fejlesztők sokféle közösségi célú területhasználatot ígérnek, az azonban nyilvánvaló, hogy ezek a fejlesztések elsősorban csak a legmagasabb jövedelmű csoportok számára lesznek elérhetőek. Ennek megfelelően a tervekben megjelenő építészeti eszköztár is a legmagasabb igényszintről tanúskodik. A fejlesztés nem arról holnapra, hanem várhatóan 15-20 éven át valósul meg. De ki tudja, lehet, hogy gyorsabban? (2. kép)

Sajnálatos, hogy rossz megoldások is születnek. Már ma, a projekt befejezése előtt is látható, hogy a Közvágóhíd területének megújulása során nem jön létre barátságos, élhető városrész: a sűrű, falanszterszerű beépítés nem ígéri, hogy pár év múlva ez jól használható, értéktartó együttes lehet. A létrejött eredmény így a védett épületegyüttes súlyos megcsonkítását sem tudja feledtetni. (3. kép)

A funkciójukat megtartó területek

Számos olyan barnamezős területet találunk Budapesten, amelyek átalakulnak ugyan, de korábbi ipari, logisztikai funkciójukat kisebb-nagyobb mértékben megtartják, legalábbis átmenetileg. A város életében szükség van ilyen területekre, ahol akár egyes régebbiről megmaradt ipari műhelyek üzemelhetnek, akár új típusú, korszerű ipari tevékenység vagy egyéb szol-

2. kép: A Futureal-csoport tervezett fejlesztése az Újpesti-öböl mellett (forrás: Futureal)

gáltatások jelenhetnek meg. Ezek a területek befogadhatják a kisebb innovációs cégeket, de sok esetben hagyományos – jellemzően alacsonyabb kategóriájú – irodai szolgáltatásokat is kínálhatnak. Mindenki ismeri a volt ipartelepeken működő lap-szabászatot, autószerelőt, lakatost vagy építőanyag-lerakatot. Ezeknek van létjogosultságuk akkor is, ha nem törekszenek a teljes rendezettségre, átépítésre, megújulásra.

Kétségtelenül az egyik legnagyobb ilyen típusú terület az egykori Csepel Művek telepe. A kerítésen belül a művek kisebb városát alkot, saját úthálózattal, számos történeti karakterű épülettel. Az épületekben ipari termelés folyik, a legváltozatosabb profillal, bár kétségtelenül megtalálhatók az eredeti nehézipari ágazat hagyományaihoz kötődő vállalkozások. A telephely vasúti iparvágánnyal rendelkezik, amely a Gubacsi hídon keresztül éri el a vasúti hálózatot. Erre a látszólag célszerűtlen kapcsolatra települt rá egy konténerterminál, az egyik legnagyobb nemzetközi logisztikai vállalkozás magyarországi egysége. Mindebből következik, hogy a Csepel Művek területe a közeljövőben nem fog átalakulni, a mai vegyes használat jelentős részben konzerválódni fog. Ez nem okoz a városfejlesztés számára jelentős hátrányt, de a terület jövőképét ennek megfelelően józanul kell megítélnünk.

3. kép: A Közvágóhíd együttesének utolsó napjai (forrás: Lugossy Lugo László, BFVT)

4. kép: Az egykor világszínvonalú Ganz-Mávgyártelep mai állapota (forrás: szerző)

A Ferencvárosban a másik barnamezős terület, amelynek funkcióváltását csak nagy távlatban lehet elképzelni, a Ferencvárosi rendezőpályaudvar. Ez olyan jelentős vasúti infrastruktúrának ad helyet, amit akkor sem lehet felszámolni, ha nincs is teljes mértékben kihasználva.

Külön egyedi kategória az egykori Ganz-Mávg terület a Kőbányai út és a Veres Péter utca közötti tömbökben. Ez a helyszín már nem sokkal a rendszerváltás után elkezdett felaprózódni. Miközben számos régi gépipari funkció megmaradt a helyszínen – mert pl. egyes hatalmas gépeket nem lehetett elmozdítani a helyükről, munkájukra pedig szükség volt –, addig minden felszabaduló csarnokot elfoglalt a kereskedelem, a raktározás: létrejött Közép-Európa legnagyobb kínai piaca. Habár a kínai kereskedelem legjava mára a kerület más részére költözött, a területet továbbra is uralja ez a funkció. Tekintettel arra, hogy a tulajdonviszonyok itt a végletekig elapróztak – több száz tulajdonos kezében van a terület –, egységes szemléletű, a rendezést szolgáló program az adott helyen nagyon nehezen indítható. (4. kép)

5. kép: A Diákváros a Soroksári Duna mellett (forrás: BFK)

A várakozó területek

Az elméletileg jól fejleszthető barnamezős területek legnagyobb része várakozó helyzetben van: megfelelő piaci konjunktúra esetén érdemes ezek fejlesztését beindítani, de addig csak a legjobb adottságú területek biztosítják a projekt megtérülését. Sok ilyen területet ismerünk. Az egyik legszínvonalasabban előkészített helyszín a Soroksári Duna-ág mellett kiépítendő ún. Diákváros területe, ami a korábbi elképzelések szerint a Nagyvásártelep védett épületének felhasználásával alakulna ki a negyed kulturális és sportközpontja, valamint főtere. (5. kép)

Hangsúlyosan meg kell említeni a Kőbányai út térségét. Míg a volt Józsefvárosi pályaudvar területe a városközpontba való közelsége miatt kaphat a városmegújításban fontos szerepet (6. kép), addig a Könyves Kálmán körúton kívül eső szakaszon, a volt Északi Járműjavító területén kulturális központ alakulhat ki. Ebből már elkészült az Operaház Eiffel Műhelyháza és egy nemzetközi pályázatot követően engedélyezett tervekkel rendelkezik az új Közlekedési Múzeum is. Ez utóbbi az építkezés megkezdése előtt rendkívül népszerű időszaki kiállításokkal igyekszik bevezetni a helyet a köztudatba. (7. kép)

Nem ennyire előrehaladt a Gubacsi úton a volt Sertésvágóhíd előkészítése, pedig építészeti öröksége – a vasbeton szerkezetű impozáns piaccsarnok és a jellegzetes víztorony – látványos és identitást adó elemei lehetnének egy új együttesnek. (8. kép)

Ugyancsak kedvező potenciállal rendelkezik az Örs vezér téri közlekedési csomópont közelében található Fehér-dűlő, ahol egy jelentősebb lakóegyüttes előkészítése már zajlik, azonban a terület nagyobb része még keresi fejlesztőjét. A terület hasznosításának fontos eleme a kevésbé ismert Terebesi-erdő fejlesztése, parkerdőjellegű kialakítása. (9. kép)

A Rákosrendező sajátos esete

A szakmai közvélemény megegyezik abban, hogy a budapesti barnamezős területek egyik legígéretesebb helyszíne a Rákosrendező területe. Itt a korábbi rendezőpályaudvari vasúti funkciók megszűnését követően nagy, egybefüggő terület vált hasznosíthatóvá. A helyszín feltárásában segítséget adhatnak a korábban tervezett közlekedési fejlesztések: a Szegedi úti felüljáró és a 3-as villamos hosszabbítása; a Millenniumi Földalatti Vasút (M1 metró) meghosszabbításának lehetősége; a MÁV-állomás olyan korszerűsítése, amely mindezekkel együtt egy új városrész központjának alapja lehet. (10. kép)

Jelen pillanatban többféle elképzelés is létezik a terület beépítésére: a realista elképzelés szerint egy jövőbe mutató elveken alapuló, élhető lakóterületet kell itt kialakítani, ami a városlakókat szolgálja, eközben arab befektetők Budapesten soha nem látott léptékben Európa legmagasabb toronyházát kívánnák itt megépíteni. Ki dönthet ebben? A kormány? A fővárosi és a kerületi önkormányzatok? Népszavazás? Ki tervezi a várost?

Egy ilyen horderejű kérdés érdemi megvitatása elengedhetetlen feladat, amire a közeljövőben a barnamezős területek fejlesztési programjának kialakítása lehet a tanulópálya. Igyekezzünk tanulni...

Erő Zoltán, Budapest főépítésze

6. kép: A Kőbányai út térségének megújítása a Józsefvárosi pu. területén (forrás: BFK)

7. kép: Az új Közlekedési Múzeum ideiglenes kiállítás az Északi Járműjavító Dízelcsarnokában (forrás: MMKM)

8. kép: A volt Sertés-vágóhid vasbeton csarnoka védett épület (forrás: Lugossy Lugo László, BFVT)

9. kép – balra lent: A Fehér-dűlő fejlesztési javaslata (forrás: BFVT)

10. kép: A Rákosrendező új vasútállomása a Szegedi úti felüljáróval (forrás: BFVT)

A barnamezős területek jövője Győrben

A képeken:

Győr Kulturális Negyed

Alátámasztó építészeti
programalkotó tanulmány-
terv (részlet)

ZDA – Zoboki Építésziroda –
Zoboki Gábor DLA habil.

Győr megyei jogú város Magyarország hatodik legnagyobb városa, az ország egyik legdinamikusabban fejlődő vármegyéjének székhelye. Budapesttől és Béctől is 120 kilométerre, Pozsonytól 80 km-re helyezkedik el a kelet-nyugati irányú Bécs-Budapest innovációs tengelyen. Fekvése kedvező feltételeket biztosít a gazdasági fejlődés számára. Az Északnyugat-Dunántúl gazdasági életét meghatározó közlekedési főútvonalak a városból indulnak ki, illetve érintik azt. Regionális repülőtérrel (Győr-Pér) és kikötővel (Győr-Gönyű) rendelkezik, így komplex, többfunkciós logisztikai központnak tekinthető.

A hazai nagyvárosi rendszer egyik kiemelkedő gazdasági, szolgáltató, oktatási-tudományos, kulturális alkotóeleme, egyben vonzó életkörülményeket kínáló versenyképes centruma. A város domináns gazdasági ágazata a járműipar. Piaci igényekhez igazodó oktatási rendszerrel, évszázados hagyományokra visszatekintő ipari kultúrával rendelkezik.

A közelmúltban készített országos statisztika mutatja Győr városának és vonzáskörzetének speciális helyzetét. A többi nagyvárossal összehasonlítva kevésbé csökkent, vagy inkább stagnált a város népessége, ugyanakkor az agglomeráció népessége, és azon belül a diplomás végzettségűek aránya a többi nagyvárosi agglomerációhoz viszonyítva jelentősen nagyobb arányban nőtt. Azaz Győr és környékének vonzása nagyon erős.

Jellemző statisztikai adat, hogy kb. 45 000 ember jár be a környező településekről Győrbe a munkahelyére. Ez elképesztő adat, és egyben nagy feladat az ezt kiszolgáló közlekedési infrastruktúra folyamatos fejlesztése.

Győr városszerkezete az utóbbi évtizedekben jelentős változáson ment keresztül. A korábbi, városmag köré szerveződő ipari területek a peremkerületek fejlődése miatt sokszor körülpépítetté váltak, korlátozva ezzel az ipari területek fejlődését. Részben a fentiek miatt is jött létre annak idején az ipari park, ami a közelmúltban kormányzati támogatás keretében ismét nagy kiterjedésű fejlesztési lehetőséget kapott.

Napjainkra több, korábban meghatározó ipari tevékenységet folytató cég vagy kivonult az ipari parkba, vagy a gazdasági átalakulás során megszüntette tevékenységét. Ez a folyamat azt eredményezte, hogy egyes városszerkezeti szempontból nagyon meghatározó területen üres vagy alulhasznosított telek jöttek létre.

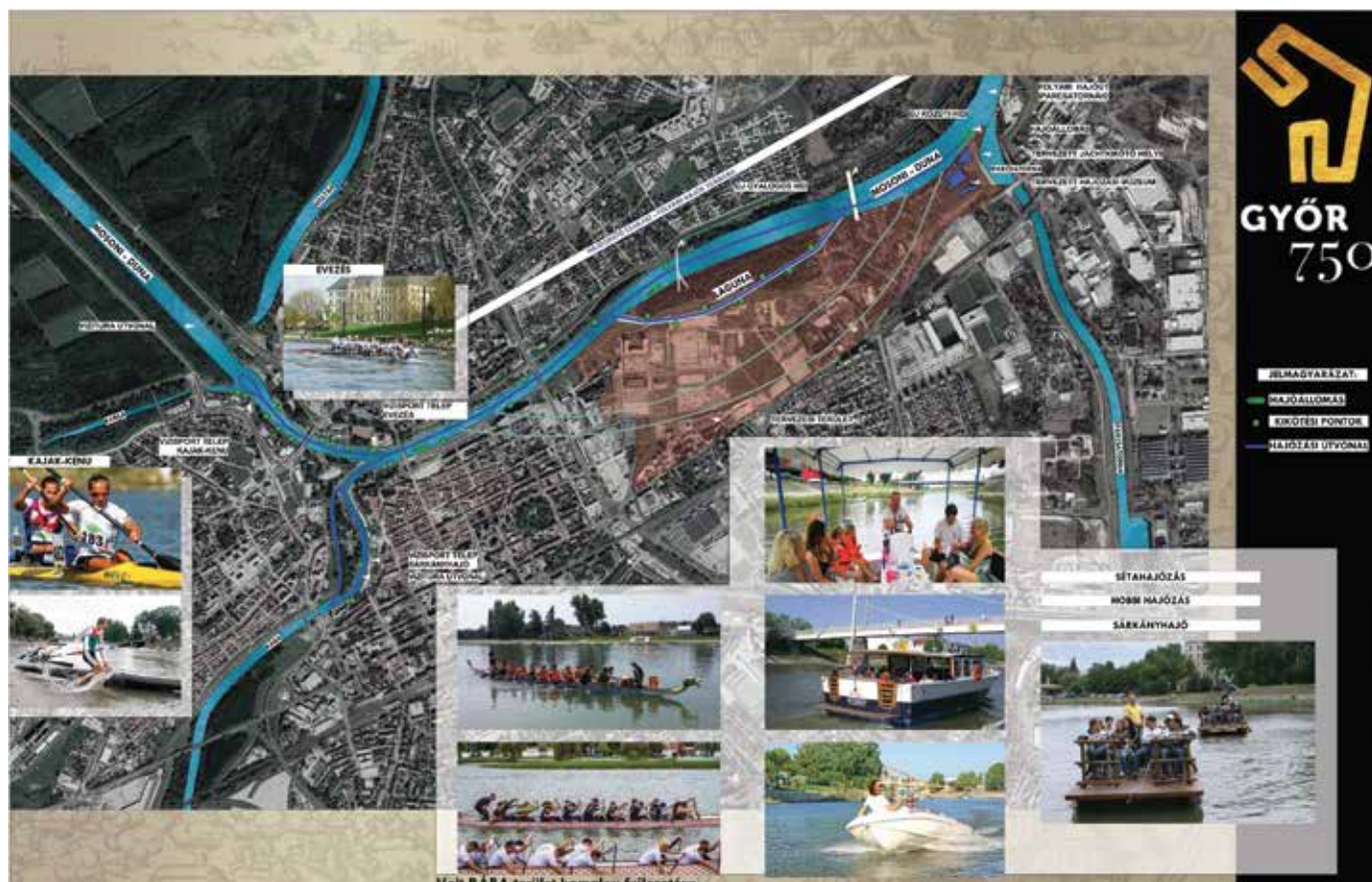
Győre jellemző adottság, hogy a város tulajdonában kevés jelentős fejlesztési potenciállal rendelkező terület maradt. Azaz a település fejlődéséhez szükséges új városi lakóterületek és az azok működéséhez szükséges szolgáltatási fejlesztések jellemzően a telektulajdonosokkal, fejlesztőkkel együttműködve tudnak megvalósulni, ahol a városi, településfejlesztési szempontok, érdekek érvényesítése fontos városi feladat.

Győrben az üres családi házas telkek szinte elfogytak, a fejlesztők által finanszírozott társasházi lakásépítés viszont intenzív. A szabályozási terv által lakóövezetként kiszabályozott üres területek folyamatosan beépülnek. Itt fontos

Győr város deklarált célja az elérhető kompakt városjövőkép. Ennek érdekében a városszerkezetbe ékelődő megszűnt vagy átalakulás előtt álló nagy kiterjedésű iparterületek lakó-, illetve városközponti vagy vegyes övezetekké történő átminősítése alapvető városfejlesztési szándék. Egyrészt ez adhat alternatív és vonzó lehetőséget a város szétterülését eredményező peremkerületi vagy agglomerációs lakóterületi beruházásokkal szemben, másrészt az ilyen nagyobb léptékű fejlesztések átgondolt komplex városfejlesztési elvek alapján végigvihetők, ütemezhetőek, és a szükséges kiszolgáló közösségi funkciók kialakítása is elvárható.

Ugyanakkor fontos tényező, hogy egy felhagyott iparterület átépítése lényegesen bonyolultabb, többtényezős és nem utolsósorban általában költségesebb útja az ingatlanfejlesztésnek. Figyelembe kell venni a korábbi beépítést, az üzemzetősítést, adott esetben a szennyezettségét, a városi szövetbe több új ponton történő beintegrálás szükségességét.

RAS-DESIGN Kft. –
Rosta S. Csaba

Győrben a felhagyott ipari területek újrahaznosítása a kedvező helyen lévő, már valóban megszűnt, jellemzően szennyezettséggel nem terhelt, egységes tulajdonviszonnyal rendelkező volt ipari területek átminősítésével, fejlesztésével indult meg és futott egyes esetekben végig, legtöbbször valamilyen központosan támogatott fejlesztési célhoz kapcsolódva. Ilyen volt a volt olajgyár területfejlesztése, és ilyen a most folyamatban lévő volt kekszgyár vagy a megszüntetett Zrínyi utcai kórház jelenleg is futó projektje. Fentieknél jellemző, hogy a belváros közelsége, az egységes, jellemzően egy kézben lévő tulajdonosi szerkezet segítette a projektek viszonylag gyors lefutását, elindítását.

A jelenleg előkészítés alatt lévő területeknél érezhető, hogy a befektetők – egyik oldalról érthető – szándéka az elérhető legmagasabb profit megteremtése. Többszöri és sokszor megakadó egyeztetési folyamat része egy fejlesztési terület megfelelő előkészítése, a településszövetbe integrálódó, minden szükséges elemet tartalmazó beépítési és fejlesztési koncepcióterv kialakítása. Utána indulhat a részletesebb tervezetés.

Jellemző, hogy a befektető a projekthez szükséges minimális infrastruktúra, illetve közterületi fejlesztést akarja végrehaj-

tani. A városnak kell meghatároznia, hogy milyen közérdekű fejlesztések szükségesek, amelyek adott esetben a konkrét területen is túlmutathatnak.

A város szempontjából fontosak ezek a beruházások, de a városfejlesztés szempontjából az is nagyon lényeges, hogy ezek a fejlesztések ütemezetten végigvihetők legyenek, vagy legalább egy olyan léptékig eljussanak, ami már egy „életképes” fejlesztést, városrészt eredményez.

A megvalósíthatóság szempontjából nagyon előnyös, ha egységes a tulajdonosi szerkezet, ha az érintett terület nem több kisebb eltérő tulajdonviszonyú telekből áll, vagy nem történtek használati megosztások. Az egységes tulajdonosi szándék, az egységes költségviselési kötelezettség, a „közös akarat” ilyenkor sokkal könnyebben realizálható.

Ugyanakkor az is látszik, hogy az átminősítés, a területek re-kultivációjának összetett folyamata nem feszültségmentes. A legnagyobb kihívás a fejlesztői szándékok által generált egyéb közterületi fejlesztések elkészíttetésének elfogadtatása, a projektbe történő illesztése. Az eddig jellemzően zárt területek általában újabb feltárási utakat igényelnek, a közlekedési fejlesztések többször közösségi vagy éppen egyéni érdekeket érintenek. A városszövetbe történő integrálás,

Széchenyi István Egyetem
Tudományos és Innovációs
Park – a korábbi Győri
Keksz- és Ostyagyár
területén

Fotó: Széchenyi István
Egyetem

a szükséges kiszolgáló kiegészítő funkciók beépítése a projektbe (közterek, szolgáltatásra kijelölt terület) nehéz feladat.

Győrben a belváros közelségében több felhagyott, vagy a termelés megszüntetését tervező iparterület is található.

Közülük talán legjelentősebb a Rába lebontott jelenleg üresen álló területe a Mosoni-Duna déli partján, ami a jelenlegi belvároshoz a folyó melletti gyalogostengellyel is kapcsolódva új nagyvárosi negyed létrehozására, valamint közösségi és kulturális negyed kialakítására ad lehetőséget. Erre több tanulmányterv is készült. A projekt jelenleg előkészítési fázisban van.

Fenti területtől délre, a Gyárváros lakónegyed és a Győrt átszelő vasútvonal közötti jelenlegi ipari területről több megkeresés is érkezett a város felé, hogy az ipari tevékenységet egyes tulajdonosok várhatóan megszüntetnék, és a területeik városi lakóterületként történő hasznosításában látnak lehetőséget. Ez a terület lesz várhatóan a következő célterület, mert közlekedési adottságai nagyon jók. A terület déli oldalán működő vasúti terület található, ami – ha a Győr elővárosi kötőpályás közlekedési hálózat megvalósul – a város közösségi közlekedési rendszerébe nagyon könnyen integrálható. Ez a projekt jelenleg még tárgyalási előszakaszban van,

és nagyban függ a kötőpályás közlekedési hálózat megvalósíthatóságától.

A meglévő vasútvonalakban ott van a lehetőség egy kötőpályás városi, elővárosi közlekedési hálózat kiépítésére, és a vasúti teherpályaudvar adott esetben egy potenciális fejlesztési terület alapja is lehet.

Fentiekén túl még több felhagyott, alulhasznosított iparterület is található a városban, ahol ütemezetten meg kell oldani a területek települési szövetbe történő bevonását, megfelelő hasznosítását.

Ugyanakkor a barnamezős területek rehabilitációjának előkészítése során az ott kialakítandó új városi funkciók meghatározásánál nagyon fontos szempont, hogy az oda települő funkció ne okozzon problémát, működési zavart a meglévő és működő településrészekben (vásárlóerő elvonása, közlekedési problémák, városi fő közösségi terek használata).

Kimondható, hogy sok munka és megoldandó feladat áll még a város előtt.

*Szaksz Vince
városi főépítész
Győr megyei jogú város*

www.kabingyar.hu

Bello-Expert Kft. - iroda@kabingyar.hu - (30) 377 3990

Selyemgyár Kulturális Negyed – Mohács

Fotó: Póth Sándor

A főépület előcsarnoka

A mohácsi egykori Selyemgyár, vagy eredeti nevén „Selyemfonóda” 1905-ben épült Kalin Ferenc királyi mérnök tervei alapján a pécsi Schlauch és Károlyi cég kivitelezésében.

Hányatott sorsa ellenére (hiszen a két világháborúban és a gazdasági világválság idején is leállították a termelést, a gépeket elszállították) az épületállományban csak az 1960-as években történtek jelentős változások: ekkor erősítették meg a főépület

A főépület este

födémszerkezetét és ekkor épültek a telek nagy részét kitöltő bővítmények. A Selyemgyár 2010-ig működött, utána az új tulajdonos raktárként hasznosította.

A közvetlenül a Duna partján álló téglarchitektúrás épület még leromlott állapotában is patinás díszje volt a városnak. Belvárosi elhelyezkedése ellenére a körbezárt, szinte csak a folyó felől érzékelhető ipari épület azonban nem kapcsolódott a város vérkeringésébe, sőt elzárta azt a dunai sétánytól.

Mohács egyik legjelentősebb városzerkezeti tengelye a Szabadság utca, amely Visy Zoltán grandiózus I. világháborús emlékművét, illetve a nemrég szépen felújított Hősök parkját köti össze a Dunával. Közben felfúzi a Széchenyi teret az Árkay Aladár tervezte városházával és Árkay Bertalan fogadalmi templomával, a sétálóutcát Trischler Ferenc és Dévényi Sándor Szentháromság-szobrával és végül a Duna-parti Erzsébet teret Vadász György és Czér Péter Millenniumi emlékművével. A tengely dunai végének megkoronázása az árvízvédelmi támmal részbeni elbontása és mobilgáttal történő kiváltása lehet, amely vizuálisan is összekötné a Dunát a városközponttal. Szerencsére ez ma már nem tűnik távoli álomképnek, hiszen a mohácsi csata 500. évfordulójára tervezett városi beruházások egyik fő eleme a Duna-part, ezen belül a sétány megújítása.

A nagyvonalú városi tengely végén, a főutca dunai „torkolatánál” található a Selyemgyár. A Duna-parti T-alaprajzú gyárépület, az Erzsébet térre néző igazgatósági épület, a délnyugati telekhatáron álló gubóraktár és a gyárkémény sokban meg-

Fotó: Póth Sándor

őrizte építéskori állapotát. A funkcióját veszített épületegyüttes 2012-ben került műemléki védelem alá.

2016-ban a telket megosztották: az északi telekrész magántulajdonba került az igazgatósági épülettel, amelynek földszintjén étterem létesült nagy méretű Duna-parti terrasszal és emeleti különteremmel.

A déli telekrészt az üzemi épületekkel az önkormányzat vásárolta meg azzal a céllal, hogy az utólagos bővítmények, toldalékok elbontását követően a főépületből Alkalmi Rendezvények Háza, az egykori gubóraktár épületcsoportjában Innovációs és Technológiai Központot (robottechnikai oktató- és bemutatóteret), illetve játszóházat, az elbontott épületek helyén pedig egységesen burkolt, parkosított közterületeket alakítson ki.

A selyemgyári telekkel együtt a tőle délre eső egykori Témaforg Vállalat (korábbi Alt Bőrgyár) telkét is megvásárolta az önkormányzat, ahol a Dunára merőleges tömegű épületben fitness-terem, fallabdapályák, öltözők, kávézó-söröző, a bontásokkal kialakított telekrészen parkolók, szabadtéri sporteszközök és zöldterület került kialakításra. Így a városközponti Duna-parti barnamezős területek rehabilitációja keretében közösségi funkciójú épületek, közterek, parkok, parkolók létesültek.

A Selyemgyár átépítésére vonatkozó tervek 2016 júliusa és 2018 áprilisa között készültek. A kivitelezés 2019 márciusa és 2021 márciusa között zajlott.

Fotó: Kalmár Lajos

A tervek készítésekor a főépület udvari szárnyától délre eső rész szinte teljesen be volt építve, nagyrészt kétszintes, több ütemben megvalósított épületekkel. A gubóraktártól északra eső utcafronton végig földszintes tárolók álltak. Az alapkérdés az volt, hogy mi az, ami megtartandó és mi az, ami bontandó, mivel az egyes épületek műszaki állapota nagyon különböző volt. Végül az eredeti (1905–1908 közötti építéskori) állapot

Játszóudvar

*A főépület
a dunai támfalról*

Fotó: Kalmár Lajos

visszaállítása fogalmazódott meg célként. Ugyanakkor megtartottuk a gubóraktárhoz az 1980-as években nyaktaggal kapcsolt épületet is, amelyben játszóház kapott helyet, és amely a szomszédos, sportközponttá alakított régi bórgyári főépülettel együtt hangsúlyos térfalát képezi a történeti épületek által határolt térnek.

A magántulajdonba került igazgatósági épület (amely a gyárral együtt megépült, és amelyben eredetileg az olasz bérlők lakásai, később irodák voltak) szerencsére a többi épülettel egy időben újult meg. Az étterem közvetlen part menti teraszának értékét tovább növelheti a sétány tervezett megújítása, a támfal részbeni visszabontása.

A favázis szerkezetű gubóraktár (amelyben eredetileg a környékről begyűjtött selyemgubókat tárolták, szárították) a körítőfalak megtartása, belsőoldali hőszigetelése mellett – a tűzvédelmi előírásoknak megfelelően – új vasbeton födémét és oszlopokat kapott.

A megtartott gyárkémény körül gumiburkolatú játszótér létesült, amelyen a kémény árnyéka napóraként jelzi az idő múlását.

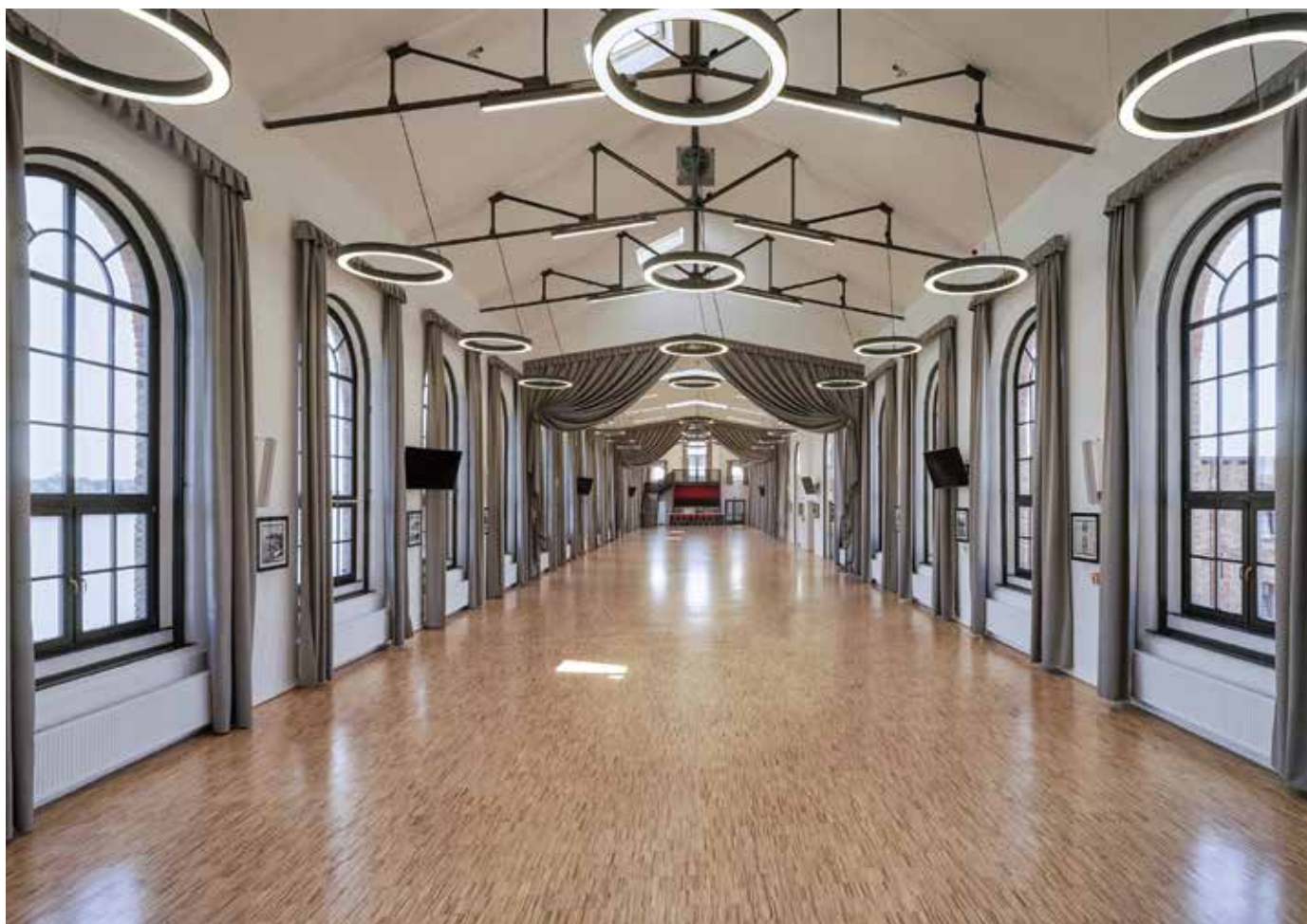
A rehabilitáció legfontosabb eleme a gyárépület tömegének helyreállítása, értékeinek kibontakoztatása, újrahasznosítása volt. A főépület földszintjén iroda- és üzlethelyiségek, valamint

konyha és kiszolgálóhelyiségek, míg az emeleti térben egy 400 fő befogadására alkalmas rendezvényterem került kialakításra. Az eredeti belmagasságúra visszaállított, függönyökkel három részre osztható nagy tér esküvők, bálók, konferenciák, reprezentatív városi rendezvények megtartására alkalmas. Két végén könnyűszerkezetes galériákról lehet elérni a korábban megközelíthetetlen panorámateraszokat, ahonnan páratlan kilátás nyílik a Dunára. A nyugati oldalon egy további terasz is létesült a játszóudvarra nézően. Belsőoldali hőszigetelés és hűtés is készült, a beltéri klímaegységek archív fotók képernyőiként vannak „elrejtve”.

Igazi kihívást jelentett olyan új közlekedőrendszer kialakítása, amely súlyponti helyeken támadja meg a tereket, a lehető legracionálisabb használatot biztosítva. Az emeleti nagy teret eredetileg csak két külső acéllépcsőn keresztül lehetett megközelíteni, amelyek közül az északi megmaradt, ezt menekülőlépcsőként megtartottuk. Az udvari szárnyban új belső lépcsőt és felvonót terveztünk, a földszinten a Duna-parti sétány felől is megközelíthető előcsarnok létesült.

Az új funkciók által igényelt új helyiségek, szerkezetek kialakításánál arra törekedtünk, hogy az új elemek kortárs részletképzéssel készüljenek, de anyaghasználatuk, színészük illeszkedjen az ipari környezethez. A földszinti irodák és üzletek kiosztásánál az üvegfalakat, válaszfalakat az öntöttvas osz-

A főépület
rendezvényterme

Fotó: Póth Sándor

lopokhoz igazítottuk. A lépcsők, teraszok új korlátjai áttetsző expandált lemezbetétekkel készültek az egykori Selyemgyár világát absztrakt módon megidézve.

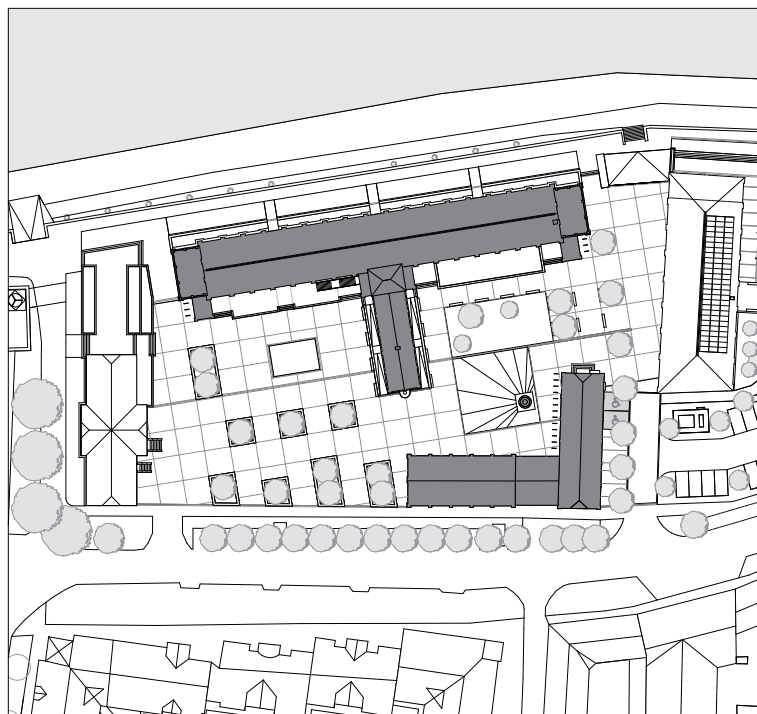
A nyerstégla-homlokzatok felújítása, kiegészítése az eredetihez hasonló sárga, illetve vörös téglával készült, a panorámateraszok kovácsoltvas korlátelemei az eredeti mintájára kerültek legyártásra. Az épület homlokzatai díszvilágítást kaptak, amely különösen a Duna felől tesz látványossá a városképet.

A fejlesztés fő célkitűzése teljesült: megmentettünk és hasznosítottunk egy jelentős Duna-parti ipari műemléket.

A főépület lenyűgöző méretű emeleti nagytermének kialakítása mellett a rehabilitáció legnagyobb érdeme az épület-együttés város felé történő megnyitása, a körbezárt gyáruvar egymásba fonódó játszóterekkel, pihenő- és zöldterületekkel, szökőkúttal kiépített közterületté válása.

A feladat szépségét az összetettsége adta, hiszen a tervezés és a megvalósítás során városfejlesztési koncepcióval kezdődően műemléki rekonstrukción keresztül belsőépítészeti részletképezéseket alkalmunk foglalkozni.

Dombai Gyula
építész vezető tervező – Dombaiterv Építésziroda

A hamis biztonságérzet tűzvédelmi kockázatai

Fotó: Manuel Queimadelos Alonso
(wired.com)

Időről időre történnek olyan nagy tüzesetek, amelyeknek intő jelnek kellene lenniük a tervezői szakma számára, hogy az építési termékek, szerkezetek kiválasztása milyen mértékben lehet kihatással egy épület valós tűzbiztonságára.

Az energetikai és esztétikai igényeket is kielégítő műszaki megoldások soha nem látott gyorsasággal jelentek meg az építőanyag-piacon anélkül, hogy azok valós veszélyeit, tűzvédelmi kockázatait felmérték, ismerték volna. Mindeközben a jól bevált nem éghető anyaghasználatot (beton, téгла, kő, fém) az építőanyagok területén a műanyagok térnyerése váltotta fel, ahol lehetett az energetikai hatékonyság növelése érdekében alkalmazott átszellőztetett légrésekkel kombináltan.

A szabályozási környezet csak nagyon lassan tudja az új termékek, műszaki megoldások tekintetében a valós kockázatokat felismerni, lekövetni, megfe-

lelő szinten alkalmazni, szabályozni, a szükséges szabványos vizsgálatokat a kockázatok értékelésére kidolgozni stb.

Számos tüzeset felhívta már korábban is az éghető homlokzatburkolatok, -rendszerek tűzterjedésének a kockázatára a figyelmet, még sincs a mai napig egységes értékelési rendszer, vizsgálati módszer az EU területén.

A 2024. február 23-án a spanyolországi Valenciában bekövetkezett tüzeset kapcsán is felmerült a kérdés – ahol tízen vesztették életüket és 138 lakás kitért –, hogy egyáltalán lépést tudnak-e tartani a biztonsági előírások az építőipar innovációjával. Az épület építésének idejében még nem voltak érvényben azok az előírások, melyek gátolták volna a homlokzati tűzterjedés szempontjából veszélyes megvalósult állapotot.

Az építési termékek, szerkezeti kialakítások tekintetében a tervezőkben hamis biztonságérzet alakult ki a szakmai értékelés helyett az alábbi érvrendszerre építve:

- » Amit forgalomba lehet hozni, az biztonságos.
- » Aminek az alkalmazását jogszabály nem tiltja, nem szabályozza, azt nyugodt szívvel lehet alkalmazni.
- » Ha van teljesítménynyilatkozata a terméknek, van CE-jelölés a terméken, az beépíthető, betervezhető.

- » Ahova a gyártó ajánlja a terméket, oda az megfelelő.
- » Nem éghető szigetelés van mögötte, nem lehet gond a tűzterjedéssel.
- » Magyarországon még nem volt hasonló tüzeset.

Tűzvédelmi szempontból, hogy egy építési termék, szerkezeti kialakítás az elvárt biztonsági szintnek megfelelő-e az mindig a végfelhasználás szerinti állapotban való értékeléstől függ és nem attól, hogy rendelkezik-e a forgalomba hozatalhoz szükséges iratokkal.

A ROCKWOOL nem éghető kőzetgyapot-szigeteléseinek az alkalmazása abban az esetben nyújt védelmet, amennyiben a végfelhasználás szerinti állapotban a szerkezettel szemben támasztott tűzvédelmi követelmények is kielégíthetőek. Ahhoz, hogy a tűzvédelmi követelményeknek megfelelő szigetelés kerüljön kiválasztásra, a tervezőnek nem elég kiírnia a szigetelés tűzvédelmi osztályát, hanem ott, ahol a tűzvédelmi szempontból releváns, meg kell adnia a termék típusát (üveg vagy kőzetgyapot), műszaki paramétereit, test-sűrűségét, olvadáspontját stb. Ne használjuk a termék meghatározásánál az ásványgyapot kifejezést!

Lestyán Mária
szakújságíró, szakmai kapcsolatokért felelős
igazgató – Rockwool Hungary Kft.

Létünk jelenlegi formája nem fenntartható

Ne bonts és ne építs feleslegesen!

Hiroshi Nakamura & NAP-design, sörfőzde régi nyílászárók hasznosításával (Japán, Kamikatsu, 2015)

2024 áprilisában a Construmán tartott kerekasztal-beszélgetésben való részvételre kaptam meghívást az építészfórumtól az építési törvény és lehetséges kihatásaival kapcsolatban. A beszélgetés során tettem azt a kijelentést, hogy a szakmánknak (és az emberiségnek) az egyedüli lehetséges megoldás a mielőbbi teljes visszalépés a fenntartható fejlődés hamis céljaival szemben, amelyben fontos szerephez kellene juttatni a meglévő (már megépített) épületállomány teljes újrahasznosítását. Ezen gondolataim bővebb kifejtésére kért fel a szerkesztő, amelyet igyekszem érthetően kibontani, de előzményként kontextusba szeretnék több tényezőt helyezni, amelyek úgy gondolom, fontosak a megértéshez, és egy objektív, építő jellegű szakmai vita elindításához.

Bolygónk 4,5 milliárd éves, amely idő alatt folyamatosan változó organizmusként, de törekedett a fizikából ismert egyensúlyi állapot elérésére. A külső behatások mindig okoztak változásokat, de a bonyolult ökoszisztéma alkalmazkodott, és igyekezett a maga módján az egyensúlyra visszaállni.

A civilizációnk biológiai (kiinduló) alapállapotának tekinthető a kb. 10 000 évvel ezelőtti Föld, amikortól is az emberiség hivatalos építészettörténete kezdetéről beszél, mert az állatvilágból történt 200 000 évvel ezelőtti kiválástól azon időpontig az ősember komoly környezeti átalakítás nélkül, inkább szimbiózisban a természettel, az abban lelt szituációkat használta kiegészítésekkel, de nem jelentős beavatkozásokkal.

Az első nagyobb épített városok kialakulása volt az az időállapot, amikor is a környezet komoly megváltoztatásával az emberiség megkezdte a bolygó környezetének saját igényeire történő átalakítását. A népességnövekedés az egyre biztonságosabb és kényelmesebb épített környezetnek köszönhetően elindult, ezáltal a gyülemelő tapasztalati tudás pedig a technikai fejlődést rúgta be. 6000 évvel ezelőtt már szó szerint hegyeket mozgatott meg az ember, hogy például piramisokat építsen. Az idő múlásával ezek a folyamatok exponenciálisan felgyorsultak, de talán még azt lehet mondani, hogy a középkor végéig, az ipari forradalom kezdetéig a beavatkozás mértéke Földünk egyensúlyi állapotára nem volt akkora hatással. Viszont azt látnunk kell, hogy az ember bár a tudományokban is ismereteit, tudását folyamatosan bővítette, fejlesztette, de a komplex, bonyolult összefüggéseket a bolygónk tényleges működésével kapcsolatban teljeskörűen nem érthette meg. Úgy gondolom, hogy most a 21. században sem látjuk át 100%-ban, hogy egy-egy beavatkozásunk áttételesen milyen következményekkel jár, akár nagyobb területi kihatásokat eredményezve.

arkt építész stúdió: arkt művészeti ellátó (Eger, 2015)

Ezen tényeket lehelyezve rögtön be kell látnunk, hogy a fenntarthatóságra való hivatkozás innentől kezdve álságos, mert az általunk hivatkozási alapként figyelembe vett origót, a tényleges kiinduló alapállapottól igencsak eltoltuk.

Ráadásul a fenntarthatóság önmagában NEM értelmezhető csak az építőiparra vonatkozóan, mert azt komplex rendszerben kellene vizsgálni, amelynek a teljesség igénye nélkül talán a két legfontosabb alaptényezője: a bolygó népessége kontra eltartó képessége, illetve a lakosság környezetre vonatkozó terhelése (ökolábnyma).

Ezekben foglaltatik sokadlagos tényezőként az építőipar, amelyet képletszerűen az egyénre lebontva lehet visszafejteni: hogy egy ember élete során milyen létesítményeket használ, azok megépítése, fenntartása, majd utóélete mit vesz el a környezetből, hogyan terheli (változtatja meg) (az összetett és érzékeny) a környezeti működési mechanizmusokat.

Ha ezt végiggondoljuk, hogy míg a 6-8000 évvel ezelőtt élt társadalmak életük során milyen környezetterhelést jelentettek a világunkra, és hogy a mai modern ember milyen pazarló, kényelmes életet él, akkor az egyenlet megint csak óriási egyenlőtlenséget mutat.

Pár éve az építészkongresszuson Micheal Dennis amerikai építész mutatta be a kutatásait, amelyben azt vizsgálták az egyetemükön, hogy milyen településformák a legfenntarthatóbbak. Az eredmény ezen vizsgálat során az volt, hogy a minél sűrűbb nagyvárosok működése a jó megoldás. Ezen megállapítással csak annyiban szállnék vitába, hogy ez addig igaz, amíg az általunk jelenleg ismert társadalmi és gazdasági létforma fennáll. Ennek esetleges összeomlásával a vidéki kis települések (falvak) felé fordul(hat) a mutató.

*DnA Architects:
Shimen híd újraháznosítása (Kína, Lishui, 2017)*

A másik szintén fontos tényezője a „fenntarthatatlanság” megértésének a túlnépesedés: az amerikai Population Reference Bureau a homo sapiens megjelenését (i. e. 50 000) figyelembe véve úgy számol, hogy eddig összesen 108 milliárd ember élt, a mai populációt is beleszámítva. Ez azt jelenti, hogy jó 100 milliárd ember halt meg a történelem során. Tehát önmagában, hogy jelenleg 8 milliárd ember él a földön, valamint ennek következményeképpen ezt a (még növekvő) népességet lakó- és intézményi háttérrel kell ellátni, szintén nem mutat(hat) a fenntarthatóság irányába. Az is érdekes tény, hogy a fejlettebb társadalmak demográfiájában csökkentést mutatnak ugyan, a jólét viszont egyre bonyolultabb, komplexebb épített környezetet generál újabb és újabb funkcióigények kiszolgálásával. Ezzel szemben a nagyobb népességnövekedést felmutató társadalmakat a populáció alapszintű ellátásának terhe is „fejlődéskényszer alatt” tartja.

*arkt építész stúdió:
kis ház megmentése (Cserépfalu, 2019)*

arkt építész stúdió és
projectroom: gyümölcs-
feldolgozó átalakítása
családi házzá
(Szentendre, 2022)

Összegezve: az építészet a fenntarthatóságért vívott harcban önmagában, önállóan nem tud megfelelő válaszokat és ezáltal eredményeket felmutatni, mert a jelenlegi létformánk önmagában NEM FENNTARTHATÓ. Civilizációnk túlélése egyszerre politikai, gazdasági, társadalmi és szakmai (amelynek egy eleme az építészet) komplex párbeszédnek alapján biztosítható. Mindenki érintett ebben a küzdelemben, és ezáltal a felelősség is óriási, mert az időnk fogy. A jelenleg ismert földi világunk óriási (kényszerű) átalakulására (amelyet jelenleg összeomlásnak definiálnak a kutatók), 20–25 évünk maradt. Az egyik kedves gépész barátom szokta mondani, hogy „a legzöldebb energia az, amit nem használunk el”. Ezt az elvet úgy gondolom a napi életünk minden részére, ezáltal az építésre is absztrahálnunk kell. Az a legzöldebb épület, amelyet nem kell megépíteni (vagy amelyet nem kell elbontani).

A szakma az elmúlt 2 évtizedben kényszerűségből, vagy kísérletek mentén, de adott az újrahasznosításra követendő példákat. Az öncélú alkotás vágyát le kell cserélnünk az újragondolás célszerű és fenntartható(bb) törekvéseire. Városainkat észszerű keretek között kell üzemeltetni, működtetni, úgy, hogy a fosszilis energiákra már most úgy kell(ene) tekinteni, mintha nem lennének, és tényként elfogadni, hogy sajnos nem ad kiutat a megújuló energiák hamis ígérete sem. Szeretném hinni, hogy a gyermekeimnek van/lehet élhető jövője, és bár a változás elkerülhetetlen, de megtapasztalhatják a jövő generációi, hogy milyen csodálatos ez az égitest, amelyen alig 10 000 év alatt létrehoztunk egy civilizációt: a nagy kérdés, hogy tudunk annyira civilizáltak lenni, maradni, hogy ez nem csak 10 000 év lesz, hanem annak sokszorosai? Érdekes és mardosó kérdés, hogy azért szerettem volna építész lenni, hogy tökéletes házakat, tökéletes világot tervezhessek, hozhassak létre. Az elmúlt 20 évben rá kellett jönnöm, hogy ez a világ sosem volt tökéletes, de ennek vágya mentén az emberiség már úgy tűnik, hogy ennek szinte minden lehetőségét eljátszotta. A következő évtizedek komoly erőpróbára fogják készíteni, nemcsak a szakmánkat, hanem minden embert ezen a bolygón: ugyanis újra kell gondolnunk a létezésünket a változásba taszított Földünkön.

Ui.: A jogalkotóknak egy javaslat, hogy épített környezetünk jogi védelmének rendszerét, mint például a természetvédelmi, műemléki és örökségvédelmi hálót bővíteni szükséges ökológiai és gazdasági védettségekkel.

Fajcsák Dénes
Budapesti Építész Kamara nívó-, Szendrői Jenő-,
Heves Vármegyei Prima- és Molnár Péter-díjas építész,
Heves Vármegye 1. állami főépítésze (2015–2023)

arkt építész stúdió:
kis ház megmentése
(Badacsonytomaj, 2021)

Polisztirolhabok alkalmazása trapézlemezen

Vegyes rétegfelépítésű lapostető

Egy csarnoképület zárófödeme jellemzően már nem nehéz vasbeton panelekből áll, mint régen, hanem könnyű elemekből, amely nagyobb csarnokok esetén jellemzően magassordás trapézlemezről kialakított szerkezet. Ez esetben a trapézlemez nem az épület fedését biztosítja, hanem egy tartószerkezeti elem, amelyre külön réteggént kerül elhelyezésre a párazáró réteg, a hőszigetelés, végül pedig a csapadékvíz elleni szigetelés.

A hőszigetelés nemcsak kőzetgyapattal készülhet, hanem a polisztirolhab és a kőzetgyapot kombinációja is lehet, azaz „vegyes” rétegfelépítésű. Ez a megoldás fontos szerepet tölt be a szerkezetre jutó terhek csökkentésében, ugyanis, ha megnézzük a két anyag testsűrűségét, akkor láthatjuk, hogy a különbség hétszeres. Míg egy lapostetőn alkalmazható polisztirolhab térfogatsúlya $\sim 19 \text{ kg/m}^3$, addig egy ugyanitt elhelyezhető kőzetgyapottermék térfogatsúlya elérheti a 140 kg/m^3 -t is. Vegyes rétegfelépítésű megoldással négyzetméterenként több mint 22 kg terheléstől kímélhetjük meg a tartószerkezetünket. Ez nagyságrendileg egy napelemes rendszer súlyát jelenti a teljes tetőfelületen elhelyezve.

A magassordás trapézlemezeken vékony falvastagságuk ellenére nagy inerciájuknak köszönhetően jól viselik a nagyobb igénybevételeket is, azonban köztudott, hogy egy esetleges tűzhatás esetén az acél teljesen máshogy viselkedik, mint egy vasbeton szerkezet. Ugyanis az acél már 600 Celsius-fok körüli hőmérsékleten hirtelen elveszíti szilárdságának jelentős részét, ami a tartószerkezet gyors tönkremeneteléhez vezet. Ennek okán egyáltalán nem mindegy, hogy egy szilárdságát veszítő szerkezet mekkora terhelésnek van kitéve.

Az Austrotherm Kft. 2008-ban Magyarországon elsőként vizsgáltatott vegyes rétegrendű födémszerkezetet, amely már a tűzteszteken is bizonyította létjogosultságát. Az elmúlt 12 év-

ben számos lapostetőt terveztek és valósítottak meg ezzel a megoldással, amelyek közül az egyik legjelentősebb a közel 95 000 négyzetméteren megvalósult gyáli PEPCO-csarnok. 2018 óta már 30 perces érvényes vizsgálati eredmény is rendelkezésre áll, amellyel az Austrotherm egyedülálló ezen a területen. A TvMi gondolatmenete alapján kidolgozott részletek segítik a kivitelezést, amelyek megtalálhatók a tűzvédelmi megfelelőségi igazolás (TMI) mellékletében.

A csomópontok elérhetők az ArchiCAD-be beépülő Austrotherm rétegrendszerkesztő modulban is:

KÖNNYŰ & IDŐTÁLLÓ

VÉKONY KŐ
HOMLOKZATBURKOLAT

RENDKÍVÜL GAZDASÁGOS

&
GYORS KIVITELEZÉS

- ✓ Megbízható beépítési technológia
- ☆ Európai Műszaki Értékelés szerinti minősítés
- % Építőiparnak kiemelt kedvezmény

Slate Design Kft.
info@slatedesign.hu
+36 70 612 6125
+36 70 620 7999
www.slatedesign.hu

Ismerje meg az Ytong építési rendszer legújabb kiegészítő elemét, az Ytong lépcsőt!

YTONG

A Xella Magyarország Kft. immáron több mint 30 éve működő Ytong-Falazóelemgyárában nem csupán téglát állítanak elő, hanem olyan teljes körű hatékony és innovatív építési megoldásokat, melyek már évtizedek óta formálják a hazai építőipari piacot. A vállalat fejlesztéseinek háttérében az állandóan változó vevői igényeknek való folyamatos megfelelés áll, olyan műszaki megoldásokat kínál, amire minden kivitelező és tervező támaszkodhat, miközben azt is számításba veszi, hogy termékeivel már most a jövő generációinak is biztonságot nyújt.

Amennyiben a családi házat kétszintesre tervezte, érdemes az Ytong lépcsőelemeket is számításba venni, melynek alkalmazása már egy magasabb szintre emeli a kivitelezés minőségét.

Miért érdemes ezt az előregyártott innovatív műszaki megoldást választani?

1. Gyors és egyszerű beépítés

Az Ytong lépcsőelemek kivitelezése gyors és egyszerű, beépítése során értékes idő és munkaerő spórolható meg. A kész lépcsőre nem kell hosszú napokig várni!

2. Nem igényel zsaluzást és ideiglenes alátámasztást

A hagyományos lépcsők építése gyakran zsaluzást és ideiglenes alátámasztást igényel, ami bonyolult és hosszadalmas feladat. Az Ytong lépcsőelemek beépítésével ez a lépés kihagyható.

3. Változatos kialakítás, egyedi tervek alapján

Az Ytong lépcsőelemek változatos és kreatív kialakításban érhetők el, egyedi tervek alapján szinte minden megvalósítható. Így garantáltan olyan lépcső készül, ami tökéletesen illeszkedik az adott térhez és igényekhez.

4. Előregyártott, méretpontos elemek

Az előre legyártott, méretpontos elemek minden egyes darabja pontosan illeszkedik egymáshoz. Ily módon növelhető az építési folyamat hatékonysága és minősége.

5. Azonnal terhelhető

Az elkészített Ytong lépcső azonnal terhelhető, tehát az építést követően gyorsan igénybe vehető az új lépcső által nyújtotta kényelem és funkcionalitás.

A lépcsőmegoldás abban az esetben is rengeteg előnyt rejt magában, ha a már meglévő családi háznak bővítésével, tetőtér-beépítésével az életterét szeretné a későbbiekben növelni. Tisztább, egyszerűbb, praktikusabb az utólagos kivitelezése, hisz a beépítéssel járó fennakadás kisebb, és az otthoni létet sem zavarja.

Az Ytong lépcső kiváló választás minden olyan projekt esetén, ahol gyors, megbízható és változatos szerkezetre van szükség.

Látogasson el weboldalunkra, és nézze meg mintaterveinket a mellékletünkkel, vagy hívjon fel minket szakmai konzultációért!

CTA: https://www.xella.hu/hu_Lepcso

Üveggyapot, ahogy eddig nem ismertük

Bizonyos termékek nagyon sok fejlesztési potenciállal rendelkeznek. Ezek közé tartozik az üveggyapot, amely az elmúlt években az URSA technológiai fejlesztéseknek köszönhetően, a szálszerkezet módosítása

révén olyan műszaki tartalmakat tudott elérni többek között nyomószilárdság és dinamikai merevség tekintetében, amelyet eddig csak más anyagból készülő ásványgyapot termékek tudtak. Eközben megőrizte kiemelkedő hőszigetelő képességét, alakvisszanyerő erejét, így a beépítés közben is jelentősen alacsony tud maradni a termék sérülésének, összenyomódásának veszélye. Mindezt az eddig megszokott terméksúlyokhoz képest 30-40%-kal kisebb értékkel. Ennyivel könnyebb a beépítés, a szállítás, ami így kevésbé terheli az építéshelyszíni életmunkát és az anyagmozgatást.

A szálas szerkezetű ásványgyapot termékek évtizedek óta meghatározó szigetelőanyagok épített környezetünknek. Az ásványgyapot gyűjtőszó számos termékfajtát magában foglal, hiszen azok különböző ásványi eredetű alapanyagokból készülhetnek, mely alapanyagok nem meglepően tovább öröközik a termékbe előnyös tulajdonságaikat. Az újgenerációs, korszakalkotó üveggyapotok bizonyítottan kiemelkedő kedvencek az ásványgyapotok piacán, mivel több síkon is egyszerre képesek magas színvonalon teljesíteni. Az üveggyapotok alkalmazási területe ennek okán igen sokféle, kiemelendő azonban, hogy amikor a kitűnő hőszigetelő képesség mellett szükség van jó akusztikai – azaz hangszigetelési és hangelnyelési – funkciókra, páraáteresztő képességre, valamint tűzállóságra is, az üveggyapot elsődleges választássá válik a többi ásványgyapottal szemben.

Miért pont az üveggyaptra tegyük le a voksunkat?

Az URSA üveggyapotok **hőszigetelő** képességét mutató lambda érték kiváló, jellemzően 0,032-0,039 W/mK közötti.

Akusztikai szempontból a fizikai adottságok számítanak: az a legmagasabb teljesítményt nyújtó termék, amely hosszú, vékony, rugalmas szálakból áll. E tekintetben, alapanyaga okán és gyártástechnológiája révén, egyértelműen az üveggyapot akusztikai tulajdonságai a legkiválóbbak. Nemhiába az üveggyapotot alkalmazzák többségében könnyűszerkezetes falak, gipszkarton rendszerek hangszigetelésének készítésekor, illetve teremakusztikai szigetelések terén is előszeretettel betervezett termék.

A **páraáteresztést** illetően szintén verhetetlen az üveggyapot. Bár közel hasonló tulajdonságokkal bír mindegyik ásványgyapot, de a hidrofóbizált üvegszálaknak köszönhetően még az anyag-szerkezeten áthaladó pára sem okoz stabilitás veszítést vagy egyéb minőségi romlást a beépített üveggyapot szigetelőanyag

termékben. Egyébként pedig: áll, mint a cövek. És ez igaz nemcsak az újgenerációs URSA TECTONIC szigetelőtáblákra, hanem a régóta jól ismert sárga színű URSA üveggyapotokra egyaránt.

Az ásványgyapot termékek gyártása különböző alapanyagokból, magas hőmérsékleten történő olvasztással történik. Érdekes adat – számba véve a későbbi tűzállósági kérdéskört is –, hogy az üveggyapot szigetelések gyártásához szükséges üvegszálak megolvasztásához 1200 °C szükséges. Tűzvédelmi besorolás szerint az ásványgyapotok „A” kategóriát képviselnek, azaz **nem éghetők**. Ennek megfelelően az ásványgyapotok mindegyik típusa – köztük az **URSA TECTONIC üveggyapot szigetelőtáblák** – az épületszerkezetek meghatározó építőelemei lehetnek.

Környezettudatosság és egészség

Az URSA vállalat termékei folyamatosan haladnak azon az úton, ahol a gyártás fokozatosan egyre nagyobb mértékben vált **természetes, környezetbarát** anyagokra. Jelentős URSA fejlesztés a 2023. évtől a lignin kötőanyag folyamatosan növekvő arányú bevezetése az URSA üveggyapot termékek gyártása során. A természetbarát mivolt egyúttal egészségbarát is: az egészséges beltéri levegő záloga az üveggyapot szálasanyag szigetelések beépítése, mely tényeket megingathatatlanul igazol többek között a kiérdemelt Blue Angel tanúsítvány.

A százalékos arányok szerepe

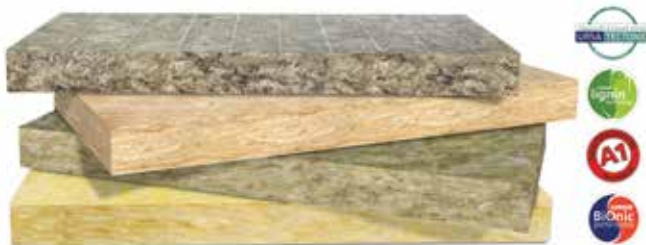
Alapanyag szempontból a környezettudatosságot a felhasznált nyersanyagtartalom tömege és az újrahasznosított, ill. frissen kitermelt nyersanyagok százalékos aránya határozza meg.

Más, azonos műszaki teljesítményű ásványgyapottal összevetve, az üveggyapot gyártása kb. 30-40%-kal kisebb tömegű alapanyag felhasználásával történik. Az újrahasznosított arány az üveggyapotok esetében körülbelül 80%, tehát mindössze 20 százaléknyi „frissen kitermelt” anyagra van szükség a gyártáshoz, amely mennyiség olyan elenyésző, hogy gyakorlatilag bányászni sem szükséges, hiszen akár már külszíni lapátolás segítségével is rendelkezésre áll. Az üveggyapot térfogatsűrűségét és újrahasznosított anyag tartalmát figyelembe véve világos, hogy az üveggyapot gyártása mintegy 90 százalékkal kevesebb, a természetből frissen bányászott alapanyagot igényel, mint egyéb ásványgyapottoké.

Az üveggyapot termékek életciklusuk végen teljes mértékben újrahasznosíthatók. Az alapanyagokból (üveg, kvarchomok) eredően az üveggyapot szigetelőanyagok az adott épületszerkezetet sem terhelik meg fölösleges plusz súllyal, ami például egy felújításra váró régi és valószínűsíthetően már nem túl masszív tetőszerkezet esetében abszolút elsődleges választássá teszi ezeket a termékeket.

Mindent összevetve nyilvánvaló, hogy az üveggyapot szálas szigetelőanyagok beépítésével, könnyebb és sokkal környezetbarátabb termékek alkalmazásával teljesülnek az épület tulajdonosok és az építőipari szakma legmagasabb szintű elvárásai. Szigetelés egy jobb holnapért.

URSA Salgótarján Zrt.
www.ursa.hu

BIOKLIMATIKUS PERGOLA

MOTOROS MOZGATÁSÚ AUTOMATA NAPVITORLA

BRUSTOR®

OUTDOOR SUN SYSTEMS

MAGYARORSZÁG

+36 20 473 1329

BRUSTOR.HU

ISMERJE MEG ÁRNYÉKOLÁSTECHNIKAI
MEGOLDÁSAINKAT A MEGÚJULT
HONLAPUNKON!

ELKÉSZÜLT AZ OTÉK SZABÁLYKÉSZLET ALAPCSOMAGJA

A SOLIBRI segítségével időt és pénzt takaríthat meg azáltal, hogy megtalálja a hibákat még a kivitelezési fázis kezdete előtt! Biztosítsa a minőséget a modelladatok gyorsabb áttekintésével!

A minőségbiztosítási folyamatok automatizálása

Az OTÉK szabálykészlet alapverziójával Ön egyszerűen tudja ellenőrizni az OTÉK szabályainak való megfelelést. Az alapsomag részeként Ön az alábbi szabályokat tudja automatizáltan ellenőrizni:

- § 62.(4) Nyílászárók, ablakok, üvegfalak, vészkijáratok
- § 62.(5) Akadálymentes nyílászárók, ablakok üvegfalak, vészkijáratok
- § 62.(6) Akadálymentes nyílászárók, ablakok üvegfalak, vészkijáratok
- § 85.(2)(a) Minimális szobaméretek
- § 85.(2)(b) Minimális szobaméretek
- § 85.(3)(a) Minimális szobaméretek – tanterem és foglalkoztatási szoba, oktatási épület
- § 85.(3)(f) Minimális szobaméretek – irodai munkahelyek
- § 85.(4)(a) Minimális szobaméretek – szobák, kórtermek és irodai munkahelyek
- § 99.(2) Mellékhelyiségek és mosdók

Egyenletes minőség a tervezésben és kivitelezésben

A SOLIBRI a BIM módszer minőségbiztosítási eszköze. Ez lehetővé teszi, hogy az információátadás ütemében haladjon a tervezéstől az építkezésig, és elkerülje a félreértéseket és a hibákat az építési folyamat során.

Az OTÉK alapszabálykészlete letölthető:
Telepítési és használati támogatás a
regisztrációt követően érhető el.

